

Glas Gorenjske

Glasiło SZDL za Gorenjsko

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 475
Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina:
letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din

Prireditve ob Dnevu vstaje na Gorenjskem Proslave in spomini

Iz vseh krajev Gorenjske poročajo o pripravah za proslavitev Dneva vstaje. Delovni kolektivi in množične organizacije v mestih in vaseh so pripravile vrsto prireditev, da bi z njimi obudile spomin na prve dni upora. Na predvečer 22. julija bodo zopet zagoreli kresovi. Odkrili bodo nove spominske plošče in spomenike, obiskali partizanske kraje, pozorišča zgodovinskih dogodkov in borb.

V KRANJU

Na predvečer Dneva vstaje bodo položili pred spomenike padlih borcev in žrtev fašističnega terorja vence. Isti dan zvečer bo pred Sindikalnim domom koncert godbe na pihala in slavnostna akademija v Zadržnem domu na Primskovem. 22. julija na Dan vstaje pa pripravijo krajevne organizacije SZDL, ZB NOV in delovni kolektivi pohode in izlete v partizanske kraje. Na strelišču v Goricih pa bo množično streljanje z vojaško puško.

NA JESENICAH

Bodo Dan vstaje počastili z velikim partizanskim srečanjem, ki bo v soboto zvečer na strelišču. Pred tem bo promenadni koncert godbe na pihala pred Titovim domom, od koder bodo skupaj odšli na strelišče. Na mitingu bo govoril podpredsednik občinskega ljudskega odbora Viktor Brun, bivši borec pa bodo ob tabornem ognju pripovedovali svoje doživljanje iz partizanov. V nedeljo bo strelsko tekmovanje družbenih organizacij na Jesenicah in množični izlet v partizansko Radovno.

V TRZICU

Bo v soboto otvoritev razstave iz narodnoosvobodilne borbe, žalna svečanost na grobu talcev v Retnjah, predvajanje dokumentarnih filmov iz NOV, kresovi in ognjemet. V nede-

ljo zjutraj bo budnica vojaške godbe, nato zbor partizanskih patrol in odkritje spomenika 75 borcem, talcem in žrtvam fašističnega nasilja iz krajevnega območja Križe.

V BOHINJU

Kakor poročajo bo na Dan vstaje odkritje spominske plošče v Podjelju pri Bohinju. Ploščo bodo odkrili padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja iz tega kraja in bližnje okolice.

V ŠKOFJI LOKI

Bo v soboto zvečer na razstavišču akademija v počastitev Dneva vstaje. Nastopili bodo pevski zbori iz Škofje Loke in okolice s koncertnim programom. V Gorenji vasi pa pripravljajo strelsko tekmovanje množičnih organizacij.

V RADOVLJICI

Pravljajo za Dan vstaje veliko in množično strelsko prvenstvo. Obe-

nem poročajo, da so priprave za občinski praznik v polnem teku in bodo kulturne in ostale prireditve trajale ves prihodnji teden.

V RADOMLJAH

praznujejo 15-letnico, odkar so prvi borci iz tega kraja odšli v partizane. V počastitev tega zgodovinskega dogodka bodo Radomeljčani priredili teden kulturnih prireditev. V soboto zvečer se bodo na istem mestu kot leta 1941 zbrali preživeli borci radomeljske čete, ki bodo skupaj s krajevno organizacijo rezervnih oficirjev in domačini obudili spomin na slavne dni. V nedeljo bo v opekarni Radomlje odkritje spominske plošče na hiši, kjer je bila nekoč partizanska tiskarna, po odkritju pa bo osrednja proslava Dneva vstaje pri spomeniku padlih borcev v Radomljah.

NA HRUSICI

bodo od 22. do 27. julija slavili četrti krajevni praznik. Na predvečer Dneva vstaje bo velika baklada, naslednji dan pa imajo v programu vrsto kulturnih in športnih prireditev. Ves leden bodo nastopali odseki domače Svobode. Člani dramske sekcije bodo uprizorili Borove »Raztrgance«.

Občina Tržič bo gradila nova stanovanja Zdrav, a trd ukrep

Licitaciji za prevzem gradnje nove trgovsko-stanovanjske hiše na Ravnah v Tržiču, se je odzvalo kar 5 ponud-

nikov. Občina Tržič je kot investitor zašla v nemajhno zadrego: komu naj odda gradnjo hiše? — Ali podjetju »Standard« Tolmin, ki je stavilo za več kot 3 milijone din cenejšo ponudbo, ali naj odda delo domačim podjetjem. Kljub vsem očitkom je sklenila občina gradbeno pogodbo s Standardom. Le-ta bo zgradil poslopje v 12 mesecih, medtem ko so domačini ponudili dograditev objekta v 14 mesecih. Podjetje iz Tolmina je upoštevalo želje investitorja, da pri gradnji hiše zaposli lokalna podjetja in obrtnike. V ta namen je bilo sklenjeno, da bo tolminsko podjetje razpisalo licitacijo za vsa obrtniška dela in bo občina Tržič podpirala vložene ponudbe ter soodločala, kdo dobi obrtniška dela.

Kakor je že trd ukrep občine, da oddaja gradbena dela tujemu podjetju, je po drugi strani ta ukrep nekaj zdravega. Nočemo trditi, da domača podjetja morda niso marljiva, toda če lahko gradi tolminsko gradbeno podjetje ceneje in v krajši dobi in pristaja na najstrožji nadzor glede kakovosti del in materiala, potem lahko tudi domača podjetja gradijo za enake cene.

Občina Tržič bo v najkrajšem času začela graditi tudi 11 do 14 novih stanovanj, in sicer 3 v gospodarskem posloju na Podlasci v Pristavi, 4 do 5 stanovanj v bivši Paragrajčevi hiši v Tržiču v nadzidanem tretjem nadstropju in 3 stanovanja v bivši Jazbečevi hiši v Sebnjah. J. V.

Skupščina sindikata Železarne

Jesenice, 19. julija.

V jeseniški Železarni so se zadnje dneve pridno pripravljali na polletno sindikalno skupščino, ki bo jutri popoldan v dvorani Delavskega doma. Na skupščini bodo pregledali polletno delo sindikalne podružnice, v katero je vključenih 28 obratnih sindikalnih odborov podjetja. Obravnavali bodo tudi naloge za prihodnost, in sicer za drugo polovico letošnjega leta. Referat, v katerem bo zajeta problematika dosedanjega dela in v katerem bodo nakazane smernice za izboljšanje dela v prihodnosti, bo imel predsednik Tone Pintar.

P. U.

Napredni ljudje v Jugoslaviji in povsod po svetu so že pred vojno slutili grozečo nevarnost fašizma, ki je zasluževal Evropo, in so se zato pripravljali na boj proti temu sovražniku svobodoljubnega človeštva. Bivše oblasti pa so te ljudi preganjale in jih zapirale v koncentracijska taborišča. Na sliki: jeseniški in javorniški delavci v Ivanjci.

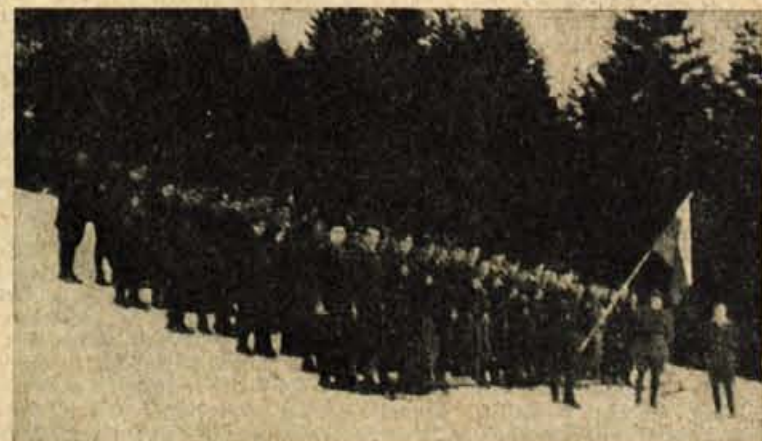
Ko je okupator zaslužil našo deželo, so se najzvestejši sinovi takoj uprli. Med njimi so bili v prvih vrstah komunisti. Pod zastavo Komunistične partije so se formirale prve partizanske grupe in začel se je boj proti okupatorju. Na sliki: udarni vod Gorenjskega odreda v Gabrju 1943. leta.

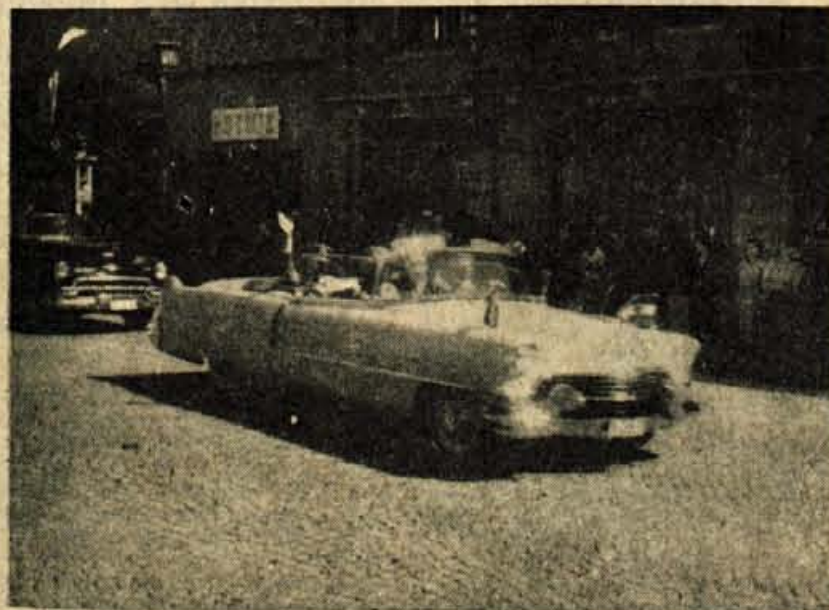
Kljub nemškemu terorju, izsiljevanju in pobojem ter zverinskemu mučenju, so jugoslovanski narodi vztrajali v svojem pravičnem boju.

Hkrati z ustanavljanjem čet, brigad, odredov, divizij, s porastom vojaške moči partizanske vojske, je rasla tudi mogočna vse-ljudska politična organizacija — Osvobodilna fronta in ustanovljali so se oblasni organi Nove Jugoslavije. Na sliki: vodstvo pokrajnjskega odbora OF za Gorenjsko ob obisku tovariša Mihe Marinka.

Po štirih letih nadčloveških naporov in nepopisnih junaštev je partizanska vojska pregnala okupatorja in osvobodila domovino. Iz majhnih skupin, so nastali mogočni odredi. Na sliki: Kokrški odred pozimi 1944.

Predsednik Naser si je med potovanjem po Jugoslaviji ogledal tudi Gorenjsko, katere lepote so ga močno prevzele. Iz Ljubljane na Bled je potoval v ponedeljek popoldne. Na vsej poti ga je gorenjsko prebivalstvo prisrčno pozdravljalo. Naš fotoreporter pa ga je ujel v torek zjutraj, ko se je vračal proti Ljubljani.

„Skozi boj in trpljenje v lepše življenje“

V ponedeljek zvečer je zaključila delo komisija Združenih narodov za razorožitev. Po 14 dnevih razprave, je bil sprejet sklep, naj se vsi predlogi, ki so se v tem času nakopičili, odstopijo pododboru komisije v nadaljno obravnavo. Med resolucijami in amandmaji je tudi predlog jugoslovanske resolucije, ki zahteva čimprejšnji začetni sporazum o zmanjšanju oboroženih sil in vzpostavitve ustrezne kontrole, nadalje prenehanje polizkusnih eksplozij z jedrskim orožjem in zmanjšanje izdatkov za oborožitev.

Po splošni oceni so bile razprave v komisiji za razorožitev zelo koristne in so pokazale možnosti, za dokončno ureditev razorožitvenega problema.

Te dni se mudi v Moskvi vzhodnonemška vlada delegacija s predsednikom Grotewohлом na čelu. Po zadnjih vesteh so se s predstavniki Sovjetske zveze sporazumeli, da bo Sovjetska zveza za polovico zmanjšala stroške Vzhodne Nemčije za vzdrževanje sovjetskih čet. Dosežen pa je bil tudi sporazum o pomoči, ki jo bo Sovjetska zveza nudila Vzhodni Nemčiji pri izpolnjevanju njenega drugega 5-letnega plana.

Rasna diskriminacija v Združenih državah še vedno cvete, predvsem v južnih predelih. K kopici diskriminacijskih postopkov proti črнопoltemu prebivalstvu lahko prištetimo še nedavni ukrep guvernerja države Luisiane, o prepovedi športnih tekmovalj, ki se jih udeležujejo skupno belci in črnci. Ta ukrep je bil izdan v tem tednu.

V tem tednu je prišlo tudi do zaostrite položaja na Cipru in v Alžiru. Na Cipru se osvobodilno gibanje grškega ljudstva nadaljuje, ker britanska vlada še vedno trmasto vztraja na svoji kolonialistični politiki. Prav v teh dneh so Britanci izgnali iz Cipra 10 profesorjev, gimnazije, v katerih so ti profesorji poučevali, pa so že več mesecev zaprte.

V Alžiru pa je pretekli ponedeljek prišlo spet do hudega spopada med alžirskimi nacionalisti in francoskimi četami na področju Džebel Sefa. Prav tako je bilo več atentatov na predstavnike oblasti in več sabotaž, pri katerih je izgubilo življenje 7 francoskih vojakov. O alžirskem vprašanju je bilo precej govora ob nedavnem Nehrujevem obisku v Parizu. Poročajo, da je indijski premijer ob tej priložnosti posredoval za ureditev tega problema v skladu s težnjami ondotnega prebivalstva. V tem smislu je predložil tudi načrt v 5 točkah, do katerega pa francoski krogi kažejo popolno rezerviranost.

Iz Poljske poročajo, da je v zadnjih dneh prišlo do nadaljnjih sprememb v poljski vladi. Sklenili so združiti ministristvo za kmetijstvo in prehrano ter ministristvo mesnih in mlečnih izdelkov. Prav tako so združili ministristvi za gozdno in lesno industrijo.

»Ne! Ti »podljudje« niso vredni, da pobivajo v teh krajih.« So z zavistjo ugotavljali Nemci, ko so z grabežimi rokami in pohlepimi očmi 12. aprila 1941 vkorakali tudi na Bled. »Kaj vi nemočniki, mi »sherrnvolke«... Videli boste...« se je tolkel po prsih s svojo okrvavelo roko gaultier Kutschera.

»Res? Bomo videli. Pozabili ste, da so ti »poljudje« (po vašem mnenju) sami ustvarili to kar imajo, da se ti krepki Slovenci ne dajo in ne prodajo za vaše blesteče in vabeče cekine, da so to vendarle ljudje, ki hočejo svobodno dihati, ljudje s trdno voljo in vero do zmage, ljudje... To ste pozabili!«

Njihova nečloveška dejanja — izseljevanje, mučenje, pobijanje, — so razblinila vse lepe besede, zavrnila njihove »čekine«. Vsakdo naj ima svoje, tudi ti tako zvan »nadjudje« naj se ponašajo z žulji svojih rok. A kje so ti žulji, in koliko jih je...? Srca NASIH ljudi so se odpirala in sledila vzpodbudnim besedam prvih borcev, aktivistov. Iz posameznikov so rasle grupe, čete, odredi, bataljoni, brigade. Okupatorjeva samozavest je plahnula.

Kljub temu, da je bilo tedaj na Bledu okoli 800 mož stalne nem. vojske, 38 članov Partéigenosse, 11 Pe-te kolone, 27 domačih pripadnikov in 7 aktivnih gestapovcev, so se iz dneva v dan kazali večji uspehi parti-

zo težkih in številnih borbah spet svobodni — slovenski Bled.

Teško bi bilo danes naštevati vse tiste, ki so se borili in pomagali v tistih najhujših časih. Bilo jih je nekaj, ki so se hinavsko hlínili okupatorju in se prodajali za tiste krivične zlatnike, še več pa je bilo takih, ki so bili ponosni na svoje državljanstvo.

Začetek partizanskega gibanja v blejski občini je pomenila pravzaprav tista prva večja akcija 17. julija. Na pobudo Tomaža Verdника je tedaj Jaka Bernard sklicel blejske mladince. Začeli so zbirati orožje in sklenili izvesti prvo večjo napadalno in propagandno akcijo. Uspelo jim je. Razjarjeni Nemci so prihodnji dan maščevalno gledali na slovensko zastavo, ki je plapolala na stolpu Grajskega kopališča in pred blejsko lekarno, na lepake a pozivi na upor, na z revolucionarnimi gesli popisano često proti Lescam, narodni izdajalec pa so dobili opomine z mrtvaško glavo. Izvršitev tega dejanja je bila za Bled, središče gestapa, velika dogodivščina, prva zmagata takratnih aktivistov. Jaka Bernard in Andrej Zvan sta bila kmalu poznana kot najdrznejša in najhrabrejša borca.

32-letni Jaka Bernard je bil poznan kot eden najbolj bistrbi, hrabrih borcev, kot dober voditelj in svetovalec, ki je s svojo pravilno taktiko obvaroval borce in sebe pred marsikaterim skoro že nezgibnim propagandom. Poleti 1941 je postal komandir Jelovške čete, katero je vodil s svojo veliko sposobnostjo in jo vzpodbujal z lastnim vzgledom. Sodeloval je pri napadu na Nemce pri Češnjici v Selški dolini, na nemško policijsko patroljo v Rovtlih, pri napadu na Cr-

no vrh, Poljane in največji borbi januarja 1942 na Dražgoše. Mesec za tem je junaško umrl. Nemci so namreč na njegovo glavo razpisali 50 ti-

Narodni heroj Jakob Bernard

soč RM nagrade. Čeprav je bil žal le malo časa partizan, je iz tega časa znano precej njegovih junaških dejanj.

S svojo uglašeno nemščino in hladnokrvnostjo je mnogokrat preslepil Nemce. Pripravljal je tudi načrt za osvoboditev zapornikov iz Begunj. Po dražgoški bitki je postal komandir v Poljanski dolini. Ko pa sta se februarja mudila s tovarišem v Stirniku pri Oblaku, so ju obkolili Nemci. Ker je bil ranjen in sneg zelo visok, je videl, da je pobeg nemogoč, za-

to se je sam ustrelil, 29. novembra 1953 je bil proglašen za narodnega heroja.

Mnogo je bilo družin, ki so žrtvovali vse, kar jim je bilo najdražje. Zvanova mama je izgubila moža v taborišču, trije sinovi pa so padli. Andrej Zvan - Boris je bil vsem dobro poznan kot izkušnen, neustrašen partizanski komandant.

»Videti je bilo, ko da strahu ne pozna, da se ne boji prav nikogar. Bil je tako samozavesten, hraber in bister, da ga ni zmotila prav nobena, še takšna akcija,« je pripovedoval star borec. »Vedno in povesod je bil z nami.«

Da, Boris se je zavedal, da je Slovenec, da mora doseči to, za kar je žrtvoval življenje njegov oče in dva brata. In ne le to, znal je navdušiti in prepričati svoje tovariše o nujnosti borbe, vedel je, da bo napravil največ s svojim vzgledom. Kljub boleznem se je neustrašeno boril. Ze je videl svobodo, lepšo prihodnost — »...morda bo to moja zadnja pot proti okupatorju, moja zadnja pot do svobode,« je upal, ko je šel v začetku leta 1943 proti Poreznu. Zanj je bila zadnja, za soborce ne. Boris žal ni dočkal svobode.

To sta bila le dva heroja z blejskega kota. Koliko dragocenih src je prenehalo utripati, koliko junaških borcev je padlo prav tedaj, ko so mislili, da so tik pred zmago. Če pogledamo življenje enega, vidimo življenje vseh. Vsi so se borili — vsi zmagali.

106 borcev, 24 mučeniških smrti v taborišču, 12 talcev, 146 izseljencev — visok 4-letni davek blejske občine — svoboda. Krut, krvav, nepozaben...

Ljubica Jeglič

Krajevni praznik v Šenčurju

Prvi streli proti okupatorju so padli 11. aprila 1941

Ze četrto leto praznujemo v Šenčurju krajevni praznik v spomin na čase NOB. Da bi bila širša javnost poučena o našem življenju iz tega obdobja, bomo osvetlili nekaj zaporednih dogodkov.

V Šenčurju je bilo že pred vojno politično življenje dokaj razgibano. Vanj je napredno prebivalstvo kaj rado poseglo. Iz dogodkov v svetu smo sklepali, da bo prišlo prej ali slej do vdora, ki ga je pripravljali italijanski in nemški fašizem. Na to nevarnost, ki nam je pretilla s Severa in Zapada, nas je tudi neprestano opozarjala Komunistična partija.

Ker smo se zavedali, da bomo mogli kljubovati oboroženemu napadu le z orožjem, smo posvetili vse sile zbiranju orožja. Naša prizadevanja so bila uspešna. Kmalu smo imeli cel arsenal. — Nič čudnega ni, da so padli prvi streli proti okupatorju že 11. aprila 1941. — Ta dan je preletelo nemško letalo avstrijsko mejo. Krožilo je nad Kranjem, se v strmem poletu pognalo nizko nad Savo in se nato obrnilo proti Kamniku. Nad šenčurjskimi gozdovi sta letalo pozdra-

vila z ognjem iz pušk mladi Janko Pipan in njegov sosed Belehlar, ki sta prav tedaj preizkušala karabinke. Letalo jima je odgovorilo s strojniskim ognjem in se naposled umaknilo proti Kamniku.

Najzvestejši in najhrabrejši sinovi domovine so kot en mož zgrabili za orožje in šli v boj proti okupatorju. Zdaj se je sovražnik poslužil izdajalcev, kajti zavedal se je, da si bo olajšal borbo, če bo iz hrabrih uporniških vrst izločil najnevarnejše borce. Začeli so padati mladi skojevci. 25. decembra leta 1941 je padel Janko Mlakar, temu so 1942. leta sledili Janko Pipan, Tonček Zupan in Stan-ko Mlakar. Jeseni 1942 je bil ujet tudi Belehlar. Drugim v opomin je bil obešen na trgu pred cerkvijo v Šenčurju. Njim je sledilo še preko 80 žrtev iz občine, vendar preživelih borci niso klonili: vztrajali so v borbi do končne zmage.

Od šestih skojevcev je ostal živ le Franc Stefe — Miško, ki je srečno

16. julij - praznik Šenčurjanov

Na ta dan l. 1941 so vdrli Nemci z namenom uničiti voditelje upora

kljuboval neštetim borbam in dočkal svobodo.

16. julij smo izbrali za krajevni praznik zategadelj, ker so tega dne Nemci vdrli v Šenčur, hoteli poloviti glavne voditelje upora. Ujeli so samo Janeza Markuna, Mlakar, Pipan in Stefe so se pravočasno umaknili. To nasilje nas je prišlo, da smo se podali v gozdove. Sestali smo se; člani partijske celice, SKOJ-a in 5 članov OF. To je bil začetek takozvane Šenčurske čete, ki se je jeseni pridružila Kokršekemu bataljonu.

Burni časi so daleč za nami; na vsi se poraja nov rod. Tudi njega čaka težka borba — izgradnja socializma v državi. Izpolniti mora oporoko padlih borcev.

Ne obžalujte naporov, kajti z njimi se boste najdostojneje oddolžili spominu padlih tovarišev!

J. M.

LJUDJE IN DOGODKI

Nesporazumi v ameriški uradni politiki

Različna stališča ameriškega Kongresa pri ocenjevanju neodvisnih držav izvenblokovske strukture in navzkrižna mnenja, ki se sučejo okrog vprašanja, ali je treba državam, ki jih ZDA imenujejo »nevtralne«, nuditi tudi v bodoče gospodarsko pomoč, niso nič nevsakdanjega. Pojav takšnih nasprotnih stališč pa utegne predstavljati edino normalno pot, ki vodi do politično najugodnejšega izhoda. To je bilo tudi opaziti pri preteklem glasovanju vladnega predloga gospodarske pomoči inozemstvu.

Ce se takšna različna stališča o enem od osnovnih problemov današnje ameriške politike — o zadržanju ZDA napram blokovsko neodvisnim državam, pojavijo tudi v vladnem aparatu, tedaj je stvar resnejša. In če teh različnih stališč v vladi ni moč obvladati v korist enotne vladne politike, tedaj to ni več normalen pojav. Takšnih pojavov se ne manjka v vrhovih Eisenhowerjeve administracije, če je govora o sedanjem in določnem odnosu ZDA napram neodvisnim državam, ki doslej še niso pristopile k nobenemu od obstoječih blokov. Razlike v stališčih posameznih članov ameriške vlade v tem problemu, so postale zlasti očitne iz objave ameriškega podpredsednika Nixona, ko je pred nedavnim obiskal države Bližnjega, Srednjega in Daljnega Vzhoda ter Jugovzhodno Azijo.

Znano je, da v ameriški vladi položaj neodvisnih izvenblokovskih držav ocenjujeta različno le predsednik Eisenhower in njegov zunanji minister Dulles. Medtem ko je Dulles pod dojmom praktičnih interesov sedanje ameriške zunanje politike ocenjeval izvenblokovska stremjenja neodvisnih držav Azije, Evrope in Afrike kot nedovoljena ali celo »amoralna«, si je Eisenhower prizadeval, da ostane do sleden današnjim realnim odnosom v svetu, in zvest tradicijam pretekle ameriške politike. Nedavno je izjavil, da ZDA ne morejo in ne smeje odrekati svojega prijateljstva neodvisnim državam zategadelj, ker vodijo politiko, ki ni v skladu s trenutnimi ameriškimi navedbami. Z drugo besedo: nepremišljeno bi bilo, če bi ZDA zahtevale, da se jim neka država za izkazano pomoč oddolži s sumljivimi dokazi hvaloznanosti in prijateljstva ali celo s soglasanjem z ameriško uradno politiko. Eisenhower se je kot realen politik sprizajnil z neodvisno politiko izvenblokovskih držav, ker je dojel, da grede te države v obrambi svoje svobode in miru po podobni poti kot nekoč ZDA v svoji borbi proti kolonizaciji. V obratnem primeru bi to pomenilo napad na ameriške politične tradicije.

Poleg ministra Dullesa se je tudi podpredsednik Nixon izneveril ameriškim političnim tradicijam. Ob pri-

liki obiska prestolnic Filipinov, Južnega Vietnama, Formoze, Tailanda, Pakistana in Turčije, je podpredsednik Nixon obsodil vse odtenke neodvisne, ali kakor on pravi »nevtralne« politike, pahalil pa je »prozapadno« orientoacijo držav, katere je obiskal. Nič čudnega ni, če je bilo to ozkosrdno gledanje odgovornega ameriškega državnikarja, na pogoje in odnose v Aziji in na Bližnjem ter Srednjem Vzhodu ocenjeno kot nedemokratsko in v mednarodnih odnosih nedovoljeno. Sodijo, da sme katerikoli državnik izkazati javno politično pomoč vsaki državi ali režimu, ker je to stvar odnosov; v danem primeru med ZDA in neko državo. Če pa se pri tem sproži napad na politiko posameznih držav le zato, ker ni »prozapadna«, tedaj to pomeni: vmešavanje v tuje notranje zadeve. To je tudi razlog, da je te dni indijski premijer Nehru ostro odgovoril na nepremišljene Nixonove izjave.

Pravijo, da je podpredsednik Nixon obhodil države Azije ter Bližnjega in Srednjega Vzhoda, kot posebni odposlanec predsednika Eisenhowerja. — Če je obhodil omenjene države v tem svojstvu, potemtako ni bil najboljši tolmač Eisenhowerjevih gledišč niti ameriških političnih tradicij.

(JUGOPRES)

Obnovljena partizanska bolnišnica pod Menino

V nedeljo dopoldne ho pod južnim obrankom Menine planine lepa slovesnost kot uvod v proslavo občinskega praznika občine Kamnik. V Brodih pri Zgoranjem Tuhinju bodo odprli obnovljeno partizansko bolnišnico, ki jo je za svoje operativno področje dala zgraditi komanda VI. SNOUB »Slavka Stančič« leta 1941. Krajevna organizacija Zveze borcev v Tuhinju je bolnišnico obnovila. Posebno se je zavzel za to njen prvi komisar Anton Padbevšek - Srečo, domačin iz Zg. Tuhinja in eden izmed najpožrtovalnejših delavcev v društvih in organizacijah v domačem kraju. Obnovljena bolnišnica na Brodah bo zgovorna priča in lep spomenik iznajdljivosti in požrtovalnosti borcev v najtežjih dneh naše osvobodilne borbe.

Gozdnat predel Menine so nudili borem varno zavetje. V aprilu 1944 so pod vodstvom Antona Padbevskega, takrat vodnika in prvega bataljona, začeli na skritem mestu v Brodah graditi podzemeljsko bolnišnico, ker je bilo težko prenašati ranjence v oddaljene bolnišnice na Stajersko. Po enomesečnem delu so v bolniški sobi že našli zavetišče prvi 4 ranjenci. Poleg bolniške sobe so bila pod zemljo urejena skladišča in kuhinja. Iz bojev okrog Smartna v Tuhinjski dolini je bilo prinesenih 12 ranjencev, iz izdane bolnišnice pri Zagorju pa 15. Sem so nosili tudi ranjence iz moravškega in kamniškega okoliša, pa tudi iz okolice Gornjega grada. Bolničar je bil Jože Pirš - Luka iz Radomelj, zdravnik pa so se menjava-

li. Na Brodah je umrlo 8 ranjencev, ki so zdaj pokopani v Zgoranjem Tuhinju.

V silni zimski ofenzivi 1944/45 je bilo na Brodih 25 ranjencev. Ker je bila nevarnost, da padejo v roke okupatorju, ki je za obkoljevanje Menine zbral velike sile, so jih po težavnih poteh in visokem snegu prenesli v bolnišnico Podvolovjek v Savinjsko dolino.

V nedeljo, 22. t. m., si bodo številni gostje lahko ogledali bolnišnico, kakršna je bila pred 12 leti. V Kamniku pa bo ta dan začetek praznovanja občinskega praznika z vsejudskimi strelskimi tekmami z vojaško puško in plavalnim dvobojem med Kamnikom in Ilirijo iz Ljubljane. Z.

22. julij 1941 Ljudstvo se je uprlo

Rutar Miloš - Ružo

**V spomin
mlademu fantu,
ki je padel pod
Storžičem
julija 1944. leta**

osvetnik

mi odgovoril, ostal je gluhi, kot kranjem kraju napadli. Eden je padel, gulj, ki preži na svojo žrtev. Tudi jaz sem utihnil.

Tedaj se je na kolesu pripeljala mladinka in javila, da orožnikov ne bo. Vrnili smo se proti »Bunkerjem«, kot smo imenovali partizanski tabor nad vasjo Povelje. Po poti mi je Osvetnik odkril svojo skrivnost.

Njegov oče je bil premožen kmet. Takoj je začel podpirati partizane. S starejšim bratom sta bila partizanom vodiča in kurirja. Našel se je izdajalec. Prišli so Nemci, pobili očeta in brata, zažgali domačijo, mater in sestro pa so odpeljali v taborišče. Samo Osvetnik se je v zadnjem hipu rešil. Čez nekaj dni je v gozdu izvedel o tragediji, ki ga je globoko presunila. Z obraza mu je izginil deški nasmeh in iz brezskrbnega fantiča je postal — samostojen človek. V sreu si je prisegel, da bo maščeval svoje drage! Tovariši iz čete so mu že prve dni partizanovanja nadeli ime »Osvetnik« — maščevalac.

NASA CETA se je premaknila na novo področje pod Krvavec. Bivakirali smo v »Tinčkovem logorju« nad Stefanjo goro. Nekega dne, ko je patrrola kot običajno pregledovala okolico, so se začuli rafali. Komandir je ukazal strogo pripravljenost. Ni minilo pol ure, ko se je patrrola vrnila. Mitraljezec Potok nam je vesel hitel pripovedovati, kako so napadli »švabsko« patruljo.

»Ko smo prišli blizu vasi«, je pojasnjeval Potok, »smo opazili nekaj Nemcev. Vračali so se od tam, zakriti za polnim vozom gnoja, proti Olševku in Preddvoru. Osvetnik je hotel, da steče nadnje kar čez travnik — komaj smo ga zadržali. Po gozdu smo jih obšli in na priprav-

ni ostali pa so ušli. Da bi le videli, kako je Osvetnik divje streljal in tudi prvi jurišal.«

Takšen je bil Osvetnik v borbi...

BILO JE NEKO nedeljo zjutraj. Z Osvetnikom sva sedela za kmečko pečjo na Davovcu pod Krvavcem in se pogovarjala.

»Veš, Ružo, tako si že želim videti domači kraj. Vem, da bi videl samo pogorišče in podrtijo, toda vseeno... Od domačih nimam nobenih vesti in ne vem če sta mama in sestra že živi? Oh, kako je bilo včasih lepo, ko smo se otroci podili po gozdovih in livadah! Oči so mu zrle skozi okno, daleč proti škofjeloškim hribom, kjer je preživel svoja brezskrbna otroška leta.

»Nekaj me teži v srcu«, je nadaljeval, »slutim, da nikoli več ne bom videl domačega kraja in svojih dragih.«

»Pusti to, dragi prijatelj, sem ga tolažil, »ko bo svoboda, bo vse to pozabljeno in spet se bomo videli s svojimi dragimi.«

Iznenadilo naju je zamolklo brnenje. Planila sva iz sobe, Visoko v zraku so se v zimskem soncu lesketale bele jeklete ptice, puščajoč za seboj sive trakove. Zavezniška letala so letela v smeri proti Nemčiji.

»Bombardirat gredo!«, se je razveselil Osvetnik. In res, čez nekaj minut se se v zimskem soncu lesketale bele jeklete ptice, puščajoč za seboj sive trakove. Zavezniška letala so letela v smeri proti Nemčiji.

»Iskra maščevanja se je v njem zopet razvnela.

JANUARJA 1944 LETA se je naša četa preformirala v bataljon. Istočasno je bila ustanovljena posebna skupina varnostne obveščevalne službe (VOS). Za njenega komandirja je bil postavljen tov. Luka, bivši komandir naše čete. Izbral si je nekaj mladih fantov — najboljših borcev iz čete, med njimi tudi Osvetnika.

Ves vesel se je Osvetnik poslovil od svojih tovarišev: »Fantje, odhajam, dobro se držite! No, pa saj se bomo

še večkrat videli, vedno vas bom imel v lepem spominu.« Poklical me je na stran: »Ružo, me je zaprosil, »daj mi ta tvoj rdeči fes za spomin na našino prijateljstvo.« Dal sem mu ga. Ne vem, zakaj mu je bil tako všeč. Verjetno zato, da bi bil v borbi videti bolj strašen — kot pravi maščevalac.

SE NEKAJKRAT sva se srečala, poslednjič nad Olševkom. Grupa VOS je na svojem terenu od Kamnika in Trčiča do Kranja izvršila mnogo uspešnih akcij in Nemcem večkrat krepko zagodla. Komandir Luka je vedno pohvalno govoril o Osvetniku.

Kranjskim gestapovcem in domobrancem je bila ta skupina trn v peti, zato so skovali peklenski načrt, da jih uničijo.

Bilo je julija 1944. leta. Naš bataljon se je po uspešnih akcijah vračal iz smledniških gozdov v vogljanjske gmajne preko Stiške vasi in mimo Preddvora proti Storžiču. Dež je rosil, bili smo utrujeni od celonočnega pohoda in do kože premočeni.

Pohiteli smo skozi vas. Vse hiše so bile zaprte, nikjer ni bilo žive duše. Tedaj mi je zastal korak. Sredi vasi ob vodnjaku so ležali tirje mrtvi partizani. Pristopil sem bliže in med njimi spoznal Osvetnika, iznakaženega od zločincev.

Divgnili smo padle, jih odnesli v gozd nad vasjo in se s skromnimi partizanskimi častmi tiho poslovili od njih.

Vaščani so nam povedali, kako je prišlo do tragedije. Ko se je zmrčilo, so v vas neopazno prišli domobranci z Mihom Perkom na čelu in se skrili med hišami. Kmalu zatem pa so se ustavili v vasi partizani — vosovci, ki so imeli nalogo, počakati naš bataljon. Domobranci so jih začeli klicati, izdajajoč se za partizane. Bila je temna noč in naši jih niso mogli prepoznati. Mislili so, da je bataljon že v vasi. Nič hudega slušate so se jim približali na nekaj korakov... Tedaj je z vseh strani počilo, trije so na mestu padli, dva pa sta ušla.

Mladinci III. Kranjske čete na Štari Povšni — Jezersko. Prvi na levi s fesom na glavi je Osvetnik.

Kolona se je počasi vila preko livad proti Poveljam pod Storžičem — bil je že dan, osma ura dopoldne. Nena doma se začuje povelje: »Hitreje proti gozdu, Nemci so v bližini!«

Tako je končal Osvetnik. Njegovega fesa vaščani niso našli. Eden izmed domobrancev se je z njim hvalil po Kranju, kake je pod Storžičem ubil »krvoločnega Bosanca«.

**Vse bralce obveščamo,
da bo v prihodnjih dneh izšla knjiga Ivana Jana
MED GORENJSKIMI PARTIZANI**

Cena vezani in bogato ilustrirani knjigi, ki izčrpno opisuje narodno osvobodilni boj gorenjskega ljudstva, je v predprodaji **500 dinarjev.**

Naročila sprejema uprava »Glasa Gorenjske«.
Opozarjamo, da bo knjiga v redni prodaji dražja!
Pohitite z naročili!

Nagrotov France pripoveduje

Pred 25 leti je bil v Ljubljani velik protikomunistični proces. Po razkritju komunistične organizacije, ki jo je vodil Jovan Veselinov - Tutorov, je bilo po zakonu o zaščiti države obtoženih 7 članov komunistične organizacije z Ivanko Končanovo na čelu. Med njimi sta bila tudi Kamničana France Vidmar in France Zabrezovnik.

Obiskal sem Franca Zabrezovnika, da nam knj pove o tistih časih. Njegova hiša leži tik pod gozdom v Olševku, 2 kilometra od Kamnika, nedaleč od znanega mamutovega mosta v Nevljah. Ko je v mladih letih prišel iz Tuhinjske doline za delom v Kamnik, je nekaj časa leta 1911, delal skupaj z mladim Josipom Brozom v tovarni »Titan«. Ob odkritju spominske plošče v tovarni je kot slavnostni govornik obujal spomine na drugovanje s tovarišem Titom.

»Skoro 10 mesecev sem bil takrat zaprt«, je začel pripovedovati Nagrotov France, kakor se po domače pravi pri Zabrezovniku. »Leta 1923 me je pritegnil v organizacijo Franc Klopčič iz Ljubljane. Moja naloga je bila, da skrivam tovariše pred žandarji. Ker je hiša na samem tik gozda, je bilo to kaj lahko. Leta 1930 je ponovno prišel v moje zatočišče ilegalac Matija Gazić - Mandić, ki se je kot Edvard Novak skrival pri peku Aliču na Viru. V Beogradu je bil pred sodiščem za zaščito države obsojen na 12 let ječe. Z Vira je ponočj pobežnil in se skrival več tednov na podstrešju, da si je pozdravil rane na nogah, ki jih je dobil, ko je bos bežal čez gozdove. Domenila sva se, da mi bo pošiljal iz Avstrije literaturo in letake pod spoznavnim znakom »šlosars«. Prva pošiljka letakov je bila najavljena že v marcu 1931 v vagonu premoga. Vagon pa je prišel prekmalu in tako so jih našli delavci, ki so razkladali premog. Letake z naslovom »Delovnemu ljudstvu mest in vasi« sta Janez Klemenc in Lojze Vidic raztrosila po Kamniku in Nevljah, meni pa jih je prinesel cel zavitek Herman Frelih iz Nevelj. Seveda so nas vse zaprli. Ker mi niso mogli dokazati, da sem jih jaz trosil po Olševku, so me po 10. dneh izpustili.

V maju pa so me spet zaprli. Prav na premeten način me je spjeljal policijski agent iz Ljubljane, da sem mu vse povedal. Saj imam še obtožnico, ki mi jo je po razpravi izročil odvetnik. V obtožnici je natančno vse opisano, jaz sem pa marsikatero podrobnost že pozabil.«

Nagrotov France se je dvignil in odšel v sosedno sobo. Čez nekaj minut je razgrnil po mizi 20 strani obsegačo obtožnico. Iz nje je razvidno, da je policija zaplenila pri Petru

Uzarju, čevljarju v Sebenjah na Gorenjskem, propagandni material in letake z naslovom: »Doli krvavi kralj Aleksander«. Pri Uzarju so našli tudi skico Zabreznikove hiše v Olševku, kamor naj bi Uzar ponesel letake in se predstavil kot odposlanec »šlosarja«.

»Namesto Uzarja pa je prišel policijski agent in me poiskal v Kamni-

ku, kjer sem takrat delal, me je prekinil pri čitanju Zabreznik. »Le prečitate, kaj piše državni tožilec!«

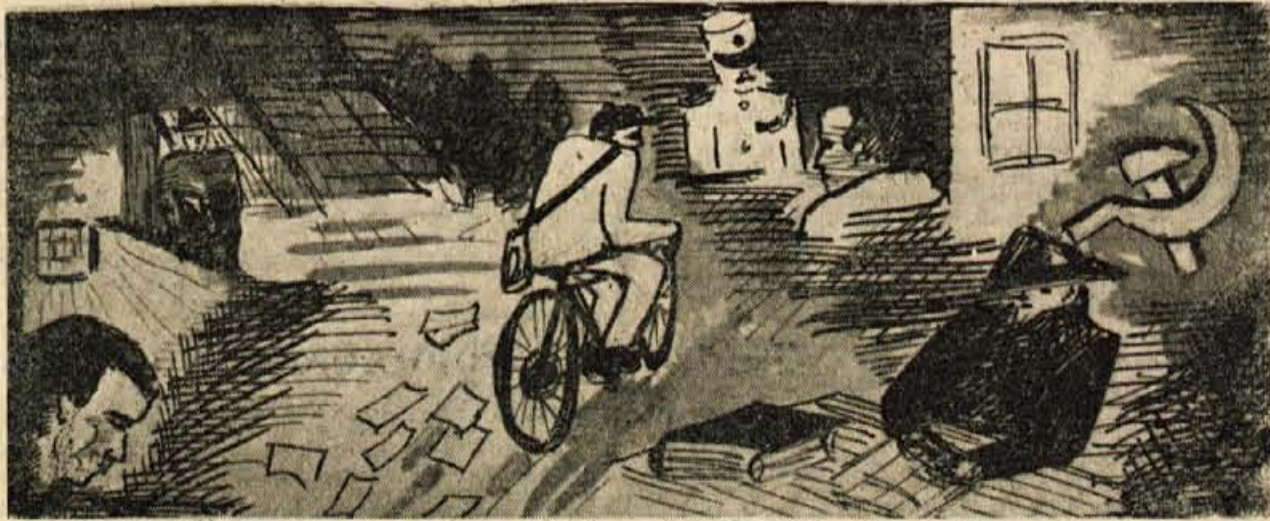
V obtožnici je Zabreznikova krivda podkrepljena z izpovedjo policijskega agenta: »Agent se je proti Zabrezniku izdal z geslom: Delu čast in oblast, pošilja me »šlosar«, da se pogovoriva. Zabreznik je takoj razumel, da ga je obiskal komunistični odposlanec, za-

kako naj se drugič pravilno najavi in mu zabičal, da morata hoditi po Kamniku le vsak zase.«

»Tako sva bila z Vidmarjem aretirana in so naju dolgo zasiljevali. Pri hišni preiskavi je na pročelju Vid-

marja: »Na razpravi so bili glavni obtoženci, med njimi tudi Peter Uzar, obsojeni na 18 mesecev ječe. Mridva z Vidmarjem sva kaznen prestala že v preiskovalnem zaporu. Ko danes vidim, kako ponosno plapolajo po naši domovini prapori s srpom in kladivom, me vedno prešine občutek zadovoljstva. Tudi France Vidmar, ki so ga Nemci zverinsko umorili v avgustu 1941, bi bil zdaj zadovoljen, če bi še živel,« je končal svoje pripovedovanje skromni in dobrodušni France Nagrotov.

ZARADI SRPA IN KLADIVA...

ku, kjer sem takrat delal, me je prekinil pri čitanju Zabreznik. »Le prečitate, kaj piše državni tožilec!«

V obtožnici je Zabreznikova krivda podkrepljena z izpovedjo policijskega agenta: »Agent se je proti Zabrezniku izdal z geslom: Delu čast in oblast, pošilja me »šlosar«, da se pogovoriva. Zabreznik je takoj razumel, da ga je obiskal komunistični odposlanec, za-

se dal organizirati kanal, vendar še ni mogel najti nikogar, ki bi napravil to zvezo čez hribe. Glede letakov je bil Zabrezovnik mnenja, da je najbolje, če jih dostavijo k najbolj vnetemu kamniškemu komunistu Francetu Vidmarju - Cibru, ki ima legalno ime »Repovž«. Vidmar bo letake izročil Zabrezovniku, ki jih bo potem razširil. Zabrezovnik je agentu še naročil,

manjve hiše v Olševku vzbudil oblasti veliko ogorčenje vzdani simbol znak delovnega ljudstva — srp in kladivo. Šest let so orožniki hodili mimo hiše, pa jih ni nikoli motil. Zdj pa sta nenadoma postala ta srp in kladivo povod za najhujšo obtožbo. Poglejte kako strašne reči je videl državni tožilec v znaku, ki sem ga šest let poprej vzdal v Vidmarjevo

Občinski praznik v Radovljici

V Radovljici so za svoj občinski praznik pripravili vrsto prireditev. Slavit bodo začeli v nedeljo, 22. julija. Ob 9. uri bo ocenjevalna voznja AMD Radovljica, popoldne nogometna tekma »Stari« Lesce : Radovljica, nato nogometna tekma Tržič : SD »Prešeren« Lesce v Lescah. Ob istem času bo v Radovljici na kopalisku watterpolo in skoki, ob 20. uri pa plavalni dvoboj »Prešeren« Lesce : »Branik« Maribor. Naslednji dan bo ob 15.30 uri namiznoteniški turnir. Za tem bo otvorjena filatelistična razstava v graščini.

Problem izbire poklica - danes in jutri

Anketa, ki so jo izvedli med šolsko mladino v Zagrebu je pokazala, kam mladino srce vleče: od 1065 anketirancev se je za svobodno poklice odločilo 819, za obrt pa le 246 učencev. Okoli 57% učencev bi hoteli postati inženirji, zdravniki ali pomorski kapitani, dve tretjini učenik je izrazilo željo, da postanejo učitelji, ce, zdravnice in farmacevtke. Tudi med poklici samimi je bila ozka meja med »modernim« in »zastarelim«, med poklici »višje« in »nižje« kategorije, dočim se za veliko število poklicev sploh ni nihče prijavil.

Ako se bodo vsi ti mladi ljudje in sto in sto drugih po naših krajih resnično posvetili poklicem, ki so jim najbolj pri srcu, lahko s sigurnostjo pričakujemo pomanjkanje srednjega kadra, nezadostno število kvalificiranih delavcev nasploh, posebno pa v posameznih nepopularnih poklicih. Okoli 42% delovnih mest v naši industriji, kjer je potrebna visokokvalificirana delovna sila, je izpolnjeno z nekvalificiranimi delavci, dočim imamo z druge strani nekvalificiranih delavcev za 67% več kot je potrebno.

Rešitev problema kadrov je težka naloga in jo bo lahko rešili šele čez 10 ali pa še več let. Najtežji problem pa je tudi naloga pravičnega usmerjevanja mladine pri izbiri poklica — življenjskem vprašanju vsakega mladega človeka, a istočasno tudi celotnega gospodarstva.

Ankete iz raznih krajev jasno kažejo, da se bo moral ta problem reševati s potrpljenjem in dolgotrajnim delom. Izhajati moramo iz dveh dejstev: prvič, da velik del naše mladine nima realne predstave o svojih sposobnostih, drugič, da se prav tako velik del mladine premalo zanima za potrebe gospodarstva in družbe. Mnogo je takih, ki bodo s svojimi sposobnostmi lahko postali dobri inženirji in zdravniki, ravnotako pa so med njimi tudi taki, ki bi veliko bolj koristili v drugih poklicih.

Jasno je, da je mladini treba pomagati. Pomagati je treba mladim ljudem, da točneje in realneje ocenijo samega sebe in svoje perspektive v današnji in prihodnji družbi. Samo z resnim opozorilom se v tem pogledu more zmanjšati na minimum škoda, ki jo posameznik in vsa družba trpi zaradi zgrešene izbire poklica.

Ta naloga, poklicna orientacija mladine, je pri nas še vedno v povojih, posebno ako jo primerjamo z drugimi državami, kjer se v ta namen porabi velike vsote denarja, kjer obstoja gosta mreža posvetovalnic in kar je najvažnejše, ta poklicna predorientacija je že dolgo sprejeta kot zelo važen element gospodarskega napredka.

Če pogledamo časovno, poklicna orientacija tudi pri nas ni brez tradicije: prve posvetovalnice za izbiro poklica so bile osnovane v dobi od 1931 do 1938 v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ker so bile te posvetovalnice osnovane le zaradi tega, da ne bi zaostajali za inozemstvom, so dale le delne uspehe. Nove posvetovalnice, osnovane po letu 1951 v raznih krajih naše države in pod mnogo bolj ugodnimi družbenimi in ekonomskimi pogoji, morajo odigrati mnogo važnejšo vlogo. Morale bi biti vir od koder bi lahko črpali strokovnjake in sodobne metode in istočasno tudi centri za pospeševanje idej profesionalne orientacije.

Da bi mogle odigrati to važno vlogo, bi bilo treba tem posvetovalnicam zagotoviti dve stvari: avtoriteto in pomoč javnosti. To pa ni lahko. V teh posvetovalnicah se danes formirajo bodoči specialisti, ki bodo z rezultati svojega dela zagotovili potrebno avtoriteto.

Profesionalna predorientacija predstavlja tipičen primer ukrepov, ki ne morejo uspeti brez široke podpore javnosti, ker predstavljajo vez energetske in domiselne propagande. Naši otroci, ki končujejo osemletko in maturanti se morajo zavedati, da jim ob strani stoji nekdo, ki jim more svetovati, za kateri poklic naj se odločijo. Pojasniti jim je treba realno, kaj se od njih zahteva in kaj morejo oni dati. Ko se bo to doseglo, bodo odgovori naše mladine na vprašanje o bodočem poklicu drugačni od današnjega.

(JUGOPRES)

GORENJSKI ZADRUŽNIK

Uspehi kmetijske zadruge v Lescah

Razgovor s predsednikom KZ

Antona Dežmana, po domače Preželjnovega Tončka pravzaprav ni težko najti, zlasti še, kadar gre za zadruge. Obdelovanje zemlje, seje in konference so urnik njegovega vsakodnevnega dela.

ANTON DEŽMAN

Ze osem let je predsednik in kljub starosti — saj ima že 64 let — ne šteti z naporu in prid zadrúžnega življenja. Njegova želja je, da bi postala zadruga močna in da bi zadrúžniki dobili pravi odnos do zadrúžnega življenja.

O predvojnem in vojnem času ne govori rad. Vsi vedo, da je svoje otroke vzgajal v naprednem duhu; med okupacijo so se odlikovali po svoji predanosti narodnoosvobodilnemu gibanju. Lahko je ponosen, saj ima sina Tončka, ki nosi najvišje odlikovanje, naziv narodnega heroja.

Zadruga je v zadnjih letih dosegla vidne uspehe.

Na vprašanje, kako so to dosegli?, mi je ljubeznivi predsednik takole odgovoril:

»KZ je začela obratovati leta 1948 takorekoč iz nič. Imela je izposojen inventar, medtem ko je trgovska poslovalnica razpolagala le s skromno zalogo blaga, ki je ostalo od poslovanja bivše Naproze. KZ je začela aktivno delovati šele v letih 1953—54. Iz leta v leto smo se prebijali s težavami in končno nam je uspelo ustanoviti poleg trgovske dejavnosti še: transportni odsek, strojni odsek, gramoznico in obrtno delavnico cementnih izdelkov. Dejavnost pa smo razširili tudi na odkup vseh vrst kmetijskih pridelkov in zdravilnih rastlin. — Končno smo prišli na zeleno vejo. Tako je presešel promet v letu 1955 30 milijonov dinarjev.

Kakšna je pomoč, ki je nudi KZ svojim članom?

KZ pomaga svojim članom tako, da jim proti nizki odškodnini posoja razne kmetijske stroje, jim nabavlja kvalitetna semena in umetna gnojila, skrbi za dobro plemensko živino, hkrati pa jih uvaja k modernejšemu načinu obdelovanja zemlje.

Kako ste zadovoljni s proizvodnjo cementnih izdelkov?

S proizvodnjo smo začeli sredi leta 1954. Zaradi pomanjkanja primernih prostorov in delovne sile se ta obrt ni mogla povsem razviti. Vse pa kaže, da se nam že v letošnjem letu obetajo prav lepi uspehi. Doslej smo izdelovali cementne cevi raznih dimenzij, krovnó opeko, veraje vseh vrst, mejnike in podobno.

Ali imate v načrtu še kakšno dejavnost?

Potrebe v Lescah in okolici so zelo velike; zagradelj bomo ustanovili še en gostinski obrat, mesarijo, kovačnico, kolarsko delavnico, odsek za sadjarstvo in sušilnico sadja. Vsi naši načrti so pa tesno povezani z največjim problemom KZ: nezadostni obratni krediti in pomanjkanje primernih prostorov.

Kako ste zadovoljni z delom zadrúžnikov?

Nekatere člane KZ poznamo le na papirju; le-ti se za zadrugo ne menijo. Pogosto sloni vse delo na nekaterih članih upravnega odbora, kar brez dvoma ni v prid zadrugi.

Ker so bila vprašanja izčrpana, sem se poslovil od prijaznega predsednika.

—T—

Pridelujmo zdrav krompir

O nekaterih boleznih krompirja

(Nadaljevanje)

Lahki mozaik. Spoznamo ga po svetlozelenih nepravilnih lisah na listih, ki so brez reda razmetane po listni površini. Ob hladnem vremenu so lise veliko bolj vidne, medtem ko se v toplem nekako zabrišejo. Na krompirju, ki je močno zagnojeno z dušičnatimi gnojili, so znaki mozaika mnogo bolj izraziti. Mozaik sicer ni nevarna bolezen, postane pa nevarna, če se mu pridruži še kakšna druga virusna bolezen. Zelo rad preide v kopravost. Rastline se med sabo okužijo, ko se drgne listje bolnih rastlin ob liste zdravih. Rastline okužene z mozaikom je ravno tako potrebno izločiti.

Črtavost. Tudi pri tej bolezni vidimo mozaične lise, vendar so manjše in grupirane ob listnih žilah. Površina listov je skodrana. Listi so manjši od zdravih in so zviti navzdol. Značilne so porjavele, odmrlé žile, vidne na spodnji strani listov. Poz-

neje začne rjaveti cel list. Na listnih pecljih in steblih se pojavijo rjave črte odmrléga tkiva. Najbolj značilno za bolezen so krhki in lomljivi listni peclji. Listi se pričnejo sušiti in sicer prvo spodnji, toda ne odpadajo, temveč visijo ob steblih navzdol. Črtavost je zelo nevarna virusna bolezen, ki jo prenašajo uši, predvsem breskova listna uš.

Krjiljavost povzroča več virusov skupaj. Obbolele rastline so močno zastale v rasti. Imajo malo listnih poganjkov, ki so zakrneli in porumeneli. Take rastline ne dajo nobenega pridelka.

Vse virusne bolezni prenašamo iz leta v leto z okuženimi gomolji. Zato moramo paziti v prvi vrsti na zdravo seme, ki ga lahko dobimo z vestnim izločanjem virusnih rastlin.

Krompirjeva plesen ali fitoftora napravi v vlažnih poletjih veliko škodo, če ne zaščitimo krompirja s pravočasnim škropljenjem.

Plesen se pojavi v toplem in vlažnem vremenu, pri nas navadno v drugi polovici junija ali v juliju. Na listih, prvo na spodnjih, se pojavijo temno-rjave pege. V vlažnem vremenu ali ob rosi vidimo, da so na spodnji strani listov pege obrobljene z belo prevleko — plesen. To prevleko sestavljajo trosnosci s trosi, s pomočjo katerih se širi fitoftora naprej.

Kvalitetna predelava in cene

Skupna predelava kmetijskih proizvodov je pogoj za dvig kvalitete in višje odkupne cene

Posebni pogoji, v katerih živi bohinjaški kmet in možnosti za prodajo mleka v svežem stanju, so že pred

cca 80% toličče, bi izdelali cca 3.420 kg masla. Ker pa bi tako maslo lahko prodali po 560 din za kilogram, bi

Sirarna na Uskovnicel

slabimi sto leti povzročili predelavo mleka na zadrúžni osnovi. Razvilo se je sirarstvo in mlekarstvo zadrúge.

Pocenitev proizvodnih stroškov in skupni nastop na tržišču sta pripomogla k temu, da so kmetje povečali svoj dohodek. Odločilni vpliv na povečanje cen pa je imela predvsem kvaliteta izdelkov. V prvih povojnih letih je šlo vse, kar pridelali in predelali kmečko gospodarstvo dobro v denar. Danes pa je kmetijska proizvodnja že toliko narasla, da je kvaliteta izdelkov odločilna važnost. Samo dobro blago se dobro plača.

Za primer naj nam služi Bohinjaška vas, ki edina nima organizirane skupne predelave mleka. Za predelavo je v tej vasi na razpolago letno približno 90.000 kg mleka, s 3,8% toličče. Ker izdeluje tu maslo vsaka gospodinja sama, je izdelek kvalitetno slabši in ima maslo običajno le približno 70% toličče. Na ta način prodajo letno cca 3.520 kg in ga prodajajo po 420 din. Celoten izkupiček vasi znaša letno okoli 1.400.000 din.

Če pa bi predelovali mleko skupno in izdelovali samo maslo, ki bi imelo

skupni letni dohodek vasi znašal 1.953.000 dinarjev.

Iz tega je razvidno, da samo povečana kvaliteta, ki jo je mogoče doseči le s skupno predelavo, dvigne v enem letu dohodek vasi za približno 500.000 dinarjev. Vsak liter predelane gmoje mleka bi bil torej 5 dinarjev dražje prodan.

Uničevanje koloradskega hrošča

V Kamniku

V okolici Kamnika se koloradski hrošč še nikoli ni pojavil v takih množinah kot letos. Ker se je uničevanje škodljivca precej zakasnilo, se je zelo razširil, tako da so bila ponekod krompirišča kar rdeča od ličink. Mnogi posestniki so se lotili uničevanja in kamniška kmetijska zadruga je začela z zapraševanjem krompirišč. Nekateri posestniki pa so se zapraševanja branili, ker so se bali stroškov; to je vzbudilo nejevoljo ostalih, saj je zatiranje škodljivca uspešno le, če ga uničujemo povsod. Zelo energično so se lotili zapraševa-

Sejali bomo plantahofsko in kadolško pšenico

Za letošnjo setev ozimnih pšenic imamo na razpolago dovolj kvalitetnega semena dveh sort pšenice, ki nam ob skrbni negi že vrsto let dajeta lepe pridelke. To sta kadolška in plantahofska pšenica. Obe prihajata v poštev kot primerne sorti za kraje pod vplivom alpskega podnebja in sta še že izkazali na marsikateri njivi v gorenjskem kotu. Prav na kmetijski šoli v Poljčah se že vrsto let ponasajo z visokim pridelkom plantahofske pšenice, ker da ta pšenica tudi do 40 mtc/ha zrna. Tudi v lanskem letu so dali poizkus z ozimnimi žiti lepe uspehe. Poglejmo najprej kakšni sta ti dve sorti?

Kadolško pšenico sejemo že dolgo vrsto let, ker pa jo nihče, alj pa le malo kdo čisti in odbira, je že precej oslabela, pridelček se je močno zmanjšal, prav tako je tudi odpornost proti boleznim in poleg zmanjšana. Le tisto seme, ki ga dajejo semenarska posestva iz svojih odbranih površin, kjer iz leta v leto odbirajo vedno le najboljše rastline ter seme redno in temeljito očistijo, je sposobno dati

visok in kakovosten pridelček. Ta sorta daje dobro moko in srednje kleno zrnje ter sorazmerno drobno in mehkejšo slamo. Seveda so vse te lastnosti močno odvisne od zemlje in gnojenja, pa tudi od letine.

Plantahofska pšenica je po dozorevanju kasnejša od kadolške, je bela golica, klas je redek, dolg in piramidalen, pleve pa dobro sklenjene. Klenost je srednja in po barvi rastlina travno do temno zelena. To je dolga pšenica s srednje debelo in močno slamo. Proti posebi je že odporna, le malo manj pa proti poleganju. Vendar na njivah, ki jih imamo letos pod kontrolo, do sedaj pšenica še ni polegla kljub dežju in nevihtam. Pšenica rabi primerno zemljo in dobro oskrbo.

V osvetlitev navedenih trditve navajam uspehe pri lanskim poizkusih z nekaterimi pšenicami v kranjskem okraju:

Sorta	Pridelek v mtc/ha		Negnojeno
	spomlad jeseni	samo jeseni	
Plantahofska	31,2	30,1	23,7
Kadolška — domača	11,8	18,8	14,0
Kadolška — selekcionirana	23,3	23,9	15,4

Za setev imate torej na razpolago sorte odlične kakovosti in se zato ne bo težko odločiti. Če pogledalo pa njive po Sorškem polju vidimo, da se z žiti ne moremo pohvaliti. Zato je potrebno polagati več pažnje tudi na pridelovanje žit. Letos je lega prilika, da kmetje dobijo novo in dobro seme primernih sort pšenice, preko svojih zadrug na Okrajni zadrúžni zvezi Kranj, kjer je semena dovolj na razpolago.

Ing. G.

Ka stečaja filmski trakovi

(Od našega posebnega dopisnika)
Za Pulo te dni pred začetkom filmskega festivala ni nič bolj značilno, kot množstvo reklamnih filmskih slik, nalepljeni plakati domačih in tujih filmov, ki se bodo na festivalu prikazovali, nešteto raznobarnih zastavic, propagandni paviljoni filmskih podjetij in nestrpnost domačinov in tujcev. V največji naglici končujejo zadnje priprave, urejajo cinemascopsko platno in projekcijske naprave. Ogledal sem si areno. To je po svojih dimenzijah največji antično-rimski spomenik v Puli. Zgrajena je

Danes je čas že pokazal, kaj zmore. Skozi stoletja se je v areni marsikaj spremenilo. Arena sedaj lahko sprejme okrog 15.000 gledalcev. Toliko jih je bilo lani na zaključni prireditvi filmskega festivala.

Ogledoval sem si areno z največjim zanimanjem že tridesetletje. Na moje splošno presenečenje sem srečal tri zaposlene delavce iz kranjske »Iskre«, ki so montirali projekcijske naprave. Ko je v areni že skoraj vse pripravljeno za začetek festivala, pa je na drugi strani v zadnjih dneh prišlo do nekaterih sprememb v reper-

Brez stikov z založbami

Slovenski pisatelji so slabo zastopani

MOJSTRANA

Knjiga je postala našim ljudem stalno spremljevalec in pomočnik pri oblikovanju lastnega mišljenja ter presojanju ljudi in pojavov v svetu. Zaradi visokih cen pa nove knjige le redko najdemo pot na knjižno polico preprostega človeka. Tako so postale ljudske knjižnice tiste ustanove, ki

morajo vedno bolj posredovati našim delovnim ljudem zaklade duhovnega bogastva. Prav zato se javnost od dne do dne bolj zanima za delo v knjižnicah, za njihov rast in napredek. V vrsti člankov bom skušal prikazati delo knjižnic v skrajnem severozapadnem delu naše domovine.

Predvsem je treba povedati, da Mojstrana ljudske knjižnice nima in je tudi ne bi imela, če se ne bi Planinsko društvo leta 1950 odločilo, da bo za svoje člane nabavljalo planinsko literaturo, ki naj bi ljudem še bolj približala gorški svet. Da bi ta propagandni cilj dosegli, so hkrati z deli o planinstvu nabavljali tudi leposlovne knjige in danes je knjižnica svoj prvotni namen že izgubila.

Knjižnica posluje v društvenem prostoru, odprta je samo vsak četrtek zvečer po eno uro, kar je vsekakor premalo. Vidita ju dva mlada fanta, Viktor Klančnik in Franci Hafner, ki sta sicer oba prizadevna in jima ne manjka dobre volje, le izkušnja nimata in nikogar, ki bi ju poučil, kaj vse je treba delati. Zato ni nič čudnega, da je knjižnica brez stvarnega in imenskega kazala, brez statistike, da so knjige brez kartotečnih listov, da nimajo naročenih revij ali listov, da so popolnoma brez knjižnih prospektov in brez stikov z založbami, skratka; da žive kot pravi samorastniki.

In kar je najhujše: popolnoma brez denarja so. Lahko je razumeti, da društvo iz lastnih sredstev ne more vzdrževati knjižnice, težje pa to, da občinski ljudski odbor na prošnjo za podporo sploh ne dogovori. In vendar so vse ostale knjižnice v tej dolini dobile izdatno podporo! 21.000 kn, kolikor je znašala izposojevalnina v enem letu, zadostuje sicer za upravne stroške, o nabavi novih knjig pa ni mogoče govoriti. Kljub vsemu sta knjižničarja nabavila 50 novih knjig, kar pa za knjižnico z 270 bralci res ne predstavlja nobenega napredka.

Na knjižnih policah imajo 950 knjig, med katerimi pa so slovenski pisatelji zelo slabo zastopani. Imajo sicer Cankarja (ki ga nihče ne bere!), Finžgarja, Prežihovega Vranceca, Franceca Bevka, Janeza Jalena, Miška Kranjca (trije deli), nekaj števil ZD Josipa Jurčiča, Josipa Sritarja in Janka Kernika. Zato pa človek ne najde Prešernovih poezij, niti kake izdaje Gregorčiča, Ferda in Juša Kozaka, Frana Erjavca in mnogih drugih. Medtem ko životarijo med knjigami po eno delo Zupančiča, Grudna in Bora, pa ni nikjer del Kajuha, da o najmlajši slovenski pisateljski in pesniški generaciji sploh ne govorimo. Knjižnica ni naročena na nobeno knjižno zbirko, na nobeno izdajo Zbranih ali Izbranih del (Cankar, Bevk).

Od knjig, ki jih ima knjižnica, berejo bralci najraje dela Sienkiewicza, Julesa Verna, Emila Zolaja, Karla Maya, Jacka Londona, G. N. Tolstojaja, Aleksandra Dumasa in Charlesa Dickensa. Med posameznimi deli pa so si priborila največjo popularnost Theodorja Dreiserja »Ameriška tragedija«, Bevkova »Človek proti človeku« in Pahorjeva »Serenissima«. Zaman pa človek išče Hemingwaya, Sinclaira Lewisa, Uptonia Sinclaira, Remonta in drugih.

Poseben problem je mladinska literatura. 50% vseh bralcev so otroci, mladinci in mladinke, ki pa jih zbira knjig v knjižnici ne more več zadovoljiti. (Pri tem je vredno opomniti, da v knjižnici ni najti nobenega zvezka »Čebelič«, potopisov MK itd.) Zanimivo je, da je tudi v Mojstrani — kakor na Jesenicah — najmočnejše zastopani in najbolj bran mladinski pisatelj Jože Tomažič, poleg njega pa zelo cenijo še Toneta Seliskarja in knjige iz knjižnice »Sinji galebi«.

Planinskemu društvu v Mojstrani gre vsa zahvala, da je doslej ne glede na vse težave skrbelo za knjižnico, odgovorni odbori pa bi ji morali zdaj izdatno pomagati z denarjem, ki bi tudi mladima knjižničarjema omogočil vsaj začetno strokovno izobrazbo.

Sadovi skupnega dela

Ob zaključku sezone gledališča KUD 'Tone Šifrer' v Škofji Loki

Ce bežno pregledamo naše letošnje delo, smo lahko ponosni na uspeh, ki smo ga dosegli: devet premier, 8600 obiskovalcev, 46 predstav, polmilijonski finančni promet z dobičkom 189 tisoč dinarjev, s katerim smo krili upravne stroške društva in ostalih sekcij.

V začetku sezone smo razpisali premierski abonma in pridobili 110 abonentov za 6 domačih premier in 4 gostovanja PG iz Kranja. Gledali smo na to, da so v repertoarju prevladovala kvalitetna domača in šele na drugem mestu tuja dela. Zato smo abonentom izbrali za gostovanja Prešernovega gledališča Kreflove »Celjske grofe«, Ocvirkovo »Tretje ližešče«, Cankarjevo »Pohujanje«, iz svetovne klasike pa Shakespearovega »Othella«; tem delom smo sami dodali Milčinskoga »Matajevega Matijo« in dve komediji iz jugoslovanske literature: »Dundo Maroje« Marina Držiča in Budakov »Klopčič«. Med sodobnimi avtorji sta bila zastopana le Amerikan Harris Williams in Arthur Miller. Zato bom morali v prihodnji sezoni poseči predvsem po španskih, francoskih in angleških avtorjih.

Razen šestih abonmajskih predstav smo pripravili še dva večera: »Škofja Loka v besedi« za občinski praznik in »Veseli večer« za pustne dni. Za Novoletno jelko smo zaigrali Gorinskovo »Rdečo kapico«. Pri nas so gostovala tudi priznana gledališča: Mestno gledališče iz Ljubljane, gledališče za Slovensko Primorje iz Koprca, »Svoboda« iz Strazišča in druga. Letos smo se držali predvsem načela kvalitete, posebno v režijskih prijemih; odrsid izreki, inscenaciji in kostumih. Odtod tudi veliki stroški za posamezne predstave.

Okus in zahteve naših gledalcev so vedno večje, zato se nam obeta trdo delo. Seveda pa tu brez podpore ne bo šlo (morali bomo preurediti in opremiti oder). Upamo pa, da smo z letošnjim delom dokazali, da smo je od vseh društev v občini najbolj potrebni in vredni. Izdali smo tudi 9

števil Skofjeloškega prosvetnega lista. Naklado 400 do 600 izvodov smo popolnoma razprodali, kar dokazuje njegovo priljubljenost in potrebo. Naši režiserji, igralci in odrski delavci so z letošnjim delom dokazali, da v Loki še ni zamrl idealizem do neplačanega gledališkega dela. Zato zaslužijo vse priznanje, ki naj jih vzpodbuja pri nadaljnjem delu.

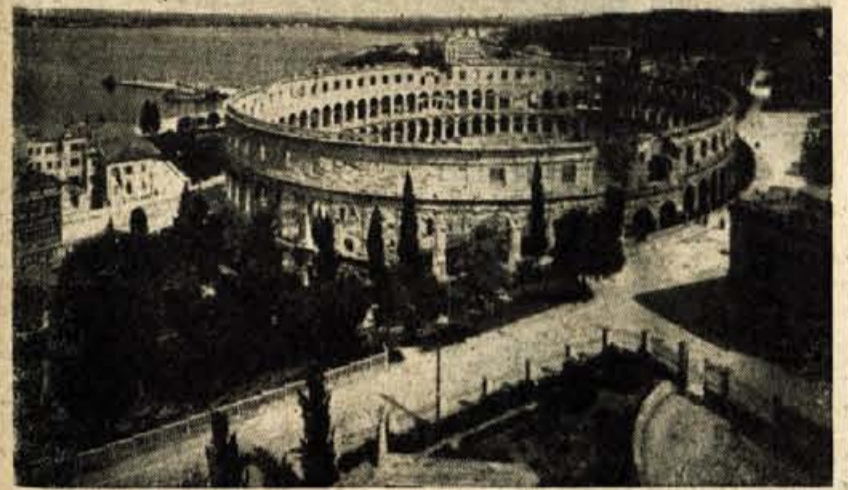
Ob koncu naj se v imenu igralcev in abonentov zahvalim tudi Prešernovemu gledališču iz Kranja za njegovo pomoč in sodelovanje, posebno pa direktorju tovarišu Gostiši. To skup-

»Klopčič« na odru v Loki

Janko Krek

no delo amaterskega in poklicnega gledališča je v preteklem letu obrodilo prav lepe uspehe in ga tudi v prihodnji sezoni ne kaže zanemarjati. Postane naj vodilo bodočega gledališkega dela na podeželju.

PULA — ARENA

bila v prvem stoletju našega štetja. Po svoji veličini je arena šesti največji amfiteater na svetu. Ima elipsasto obliko, katere daljša os meri 132, krajša pa 105 metrov. Ker je zgrajena na gričku, ki je obrnjen proti morju, ima na spodnji strani tri nadstropja, na zgornji strani pa dve nadstropji. Na morskimi strani doseže višino 32,5 metra. Zgrajena je iz kamna, ki so ga pridobivali v kamnolomih Istre. Samo za izgradnjo zunanega plašča so porabili 8000 kub. m kamna.

V areno je vodilo 15 vhodov, 8 z morske strani in 5 z grička. To monumentalno zgradbo sedaj imenujejo Arena, in po tem so dobile ime tudi nagrade filmskega festivala v Puli. Beseda Arena pravzaprav označuje samo notranji del, ki je bil namenjen za gladiatorske borbe. Pravo ime za celotno zgradbo je amfiteater.

Prostor za gladiatorske borbe je imel prav tako obliko elipse. Tla so bila posuta s peskom. Prostor za gledalce se je dvigal tako nad prostorom za borbe in je imel obliko elipsastega lijkaja. Sedeži so se dvigali v obliki stopnic.

Gladiatorskim borbam je lahko pristostvovalo 23.000 gledalcev.

toarju predvajanih filmov, ker so nekatera filmska podjetja umaknila svoje filme, ki so jih bila pred tem že prijavila. Tako ne bo prikazan film »Pesem s Kumbare«, beograjskega podjetja Avala - film, ker baje ni uspel. Tudi koprodukcijski film Triglav - filma »Ko pride ljubezen« (novi naslov »Pariški vrabci«) ne bo prikazan. Videti je, da letos veliko bolj strogo presojaajo umetniško raven predvajanih filmov.

TITO V ARENI

V soboto, 14. julija je bila v Puli svečana otvoritev festivala, ki so ji prisostvovali filmski umetniki, novinarji, predstavniki oblasti in organizacij, predstavniki JLA in drugi.

V ponedeljek, 16. t. m. ob 20.30 uri je v pulsko areno prispel predsednik Republike in pokrovitelj festivala Josip Broz - Tito. Okoli 16.000 gledalcev ga je sprejelo s navdušenim aplavzom in vzkliki: »Živel Tito«. V spremstvu tovariša Tita in soproge Jovanke Broz so bili predsednik MLO Pule Mirko Perković, član Upravnega odbora festivala ter predstavniki množičnih organizacij.

Milan Ljubič

Začetne težave so mimo

Premalo samostojnosti

Temeljito obvladanie problematike šolstva in povezava z družbenimi organizacijami sta pogoja za uspešno delo

Z zaključkom šolskega leta je prišel tudi čas, da ocenimo delo šolskih odborov. Za sedaj še ne moremo reči, da so povsem samostojni. Naslanjajo se več ali manj na šolske upravitelje oziroma ravnatelje in jim prepuščajo vso iniciativo. Največ šolskih odborov je takih, ki delajo izključno pod vplivom upraviteljev, predvsem na podeželju, kjer člani še ne poznajo dovolj vzgojnih in izobraževalnih ciljev naše šole ter nalog družbenega upravljanja v šolstvu. V mestu je stanje nekoliko boljše.

V občini Kranj dela 28 šolskih odborov, ki vključujejo 240 članov. Od teh je 31 delavcev, 46 kmetov, 106 namščencev, 14 obrtnikov in 43 ostalih. V Kranju, kjer ima delavsko upravljanje že tradicijo, tudi družbeno upravljanje v prosveti ni novost. Razen tega so člani šolskih odborov tudi številni politični delavci.

Dnevni redi posameznih sej so bili še dokaj pestri. Člani so razpravljali o pripravi roditeljskih sestankov, o pomoči moralno in socialno ogroženim učencem, o pomoči otrokom padlih borcev, o zbliznanju odbora in šole s starši, katerih družinska nesoglasja škvaro vplivajo na uspeh otrok, o problemih zaposlitve in vzgoje pošolske mladine, o pripravi poučnih predavanj in predvajanih filmov za odrasle, o učnih uspehih, stanovanjskih težavah učiteljskega, poslovanju mlečnih kuhinj, predlogih za investicijska po-pravila, adaptacije, gradnje itd.

Marsikje je iz objektivnih razlogov materialna problematika zajela večji del pozornosti šolskega odbora, vzgojnim problemom pa so posvečali manj časa in jih prepuščali učiteljem. V prihodnje bo treba usmeriti njihovo delo tako, da bodo vsi odbori na eni strani tesno povezani z učiteljskim, na drugi strani pa z vsemi organizacijami na terenu.

javnih šolskih psohlav. Družbene organizacije niso predlagale niti svojih zastopnikov v SO, zato jih je ObLO Senčur moral imenovati sam. V poročilu SO Vajenske šole raznih strok zasledimo, da organizacije z izjemo LMS ne kažejo nobenega zanimanja za delo šolskega odbora. Množične organizacije v Zalnici delo šolskega odbora upoštevajo, ne iščejo pa poti in ne kažejo volje, da bi povezanost med njimi ustvarila konkretnije rezultate. V tesnem sodelovanju z družbenimi organizacijami dela šolski odbor v Trbojah, zlasti SZDL se za prosveto in kulturo na vasi močno zanima in je vedno pripravljena pomagati.

Dijaki so soudeleženi le v enem šolskem odboru v občini, in to v odboru Vajenske šole za razne stroke v Kranju. Šolski odbor se pohvalno izraža o tem sodelovanju in meni, da je pozitivno. Tudi učno osebje soglaša s takim načinom sodelovanja.

Skrb za izobraževanje in vzgojo mladine se v večini šolskih odborov ni razširila na mladino izven šole ali na delo v ljudski prosveti. V Naklem je šolski odbor pri izvenšolski vzgoji sodeloval predvsem pri Ljudski univerzi, v Besnici pa je z ostalimi družbenimi organizacijami dal pobudo za kmetijska predavanja in izobraževalne tečaje za pošolsko mladino. Do sedaj šolski odbori še nikjer niso razpravljali o morebitni nepravilni idejni usmerjenosti učno-vzgojnega kadra in s tem v zvezi z metodami vzgojnega dela in učnim uspehi. Prav gotovo so na marsikateri šoli tudi take pomanjkljivosti, o katerih bo treba ukrepati.

Šolski odbori seznanjajo družbo s svojim delom preko roditeljskih sestankov in ob zaključnih šolskih pro-

slavah. Ta poročila bodo morala priti na dnevni red zborov volivcev in treba bo enkrat za vselej obracunati z naziranjem, da je na teh sestankih več drugih, »vaznejših« problemov. Če hočemo, da člani šolskih odborov ne bodo več le pasivni spremljevalci dela, da bodo dajali sami pobude in tudi uspešno odločali o šoli ter vzgojnih vprašanjih, se bodo morali temeljiteje seznaniti z nalogami, učnimi in vzgojnimi cilji šole, s sistemom našega šolstva, še posebej pa s problematiko šole, ki jo zastopajo. Izmjenjava izkušnji bo prav gotovo pripomogla k uspešnejšim oblikam dela in posvetoivanju upraviteljev osnovnih šol, predsednikov šolskih odborov in predsednikov krajevskih organizacij SZDL, karščno je bilo v Kranju pred mesecem dni, bodo tudi v bodoče lahko zelo koristna.

V. O.

IVERI

V Sovjetski zvezi bo v kratkem izšla prva knjiga Izbranih del Branislava Nušiča, v kateri bodo natisnjene njegove humoreske, satirična »Avtobiografija« ter komedija »Narodni poslanec«.

Nedavno tega je doživela v dunajski državni operi velik uspeh premiera nove opere švicarskega skladatelja Franka Martina. Na predstavi je bilo navzočih precej vodilnih inozemskih in domačih glasbenih kritikov.

Umetniški svet UNESCO je predlagal 6 umetnikov, ki naj bi okrasili del nove palače UNESCO v Parizu. Picasso je prvi na seznamih in vse kaže, da bo dobil to nalogo on.

V Weimarju tudi letos nadaljujejo s tradicijo Shakespeareovih dni. Na ta sestanek je prišlo okoli 250 znanstvenikov in gostov iz Vzhodne in Zapadne Nemčije.

Ameriški pisatelj Ernest Hemingway bo nastopil v filmu »Starec in morje« v stranski vlogi. Upodobil bo nekega ribiča, prijatelja naslovnega junaka. To bo kar dvojni filmski debut slavnega pisca, kajti Hemingway bo prvič sodeloval tudi pri pisanju scenarija in snemalne knjige.

František Čap bo režiral nemško-jugoslovanski koprodukcijski film »Kruh in soli«. V glavnih vlogah bodo igrali Isabelle Correy, Adrian Hoven in Sílvia Kočšana.

Ameriški filmski komik Bob Hope je bil od Združenja zdravnikov imenovan za častnega doktorja, ker »zdravi ljudi brez vsakih zdravil«.

D R U Ž I N S K I P O M E N K I

D R O B I Ž

Camping-letovanje

Oddih pod šotori je najcenejši

Camping letovanje dobiva iz leta v leto širši obseg. Sportnikom in planincem se pridružuje vedno več ljudi, ki so navdušeni za oddih v naravi. Tako letovanje je tudi najcenejše. Da pa boste na campingu res kar najbolj uživali, ga morate znati pravilno in praktično organizirati.

Kaj vse je treba vzeti s seboj.

V prvi vrsti seveda odeje. Če imate doma kake stare odeje, si iz njih lahko napravite spalnico vrečo in jo prevlečete z nepremočljivim platnom. To bo obenem postelja in pokrivalo. Po zabiti tudi ne smemo na električno žepno baterijo, vžigalico v polivinilasti ali kakši drugi nepremočljivi vrečki, na toaletne predmete, mali planinski grelec s potrebnimi gorivom v tabelah, srednje velik lonec in še eno posodo za kuhanje, krožnike (po možnosti ne iz porcelana), kozarec, jedilni pribor, nož, verčico in skatlo za jedila iz plastičnega materiala ter skatlice s šivalnimi potrebščinami in apoteko.

Praktična garderoba.

Za camping je najbolj važno, da ste praktično in toplo oblečeni. Pod šotorom je še v juliju in avgustu pogosto vlažno in tudi večeri so hladni. Zato morate vzeti s seboj podloženo dežni ali vetrni jopič ter volnene pulloverje. Če taborite v hribih, tudi visoke čevlje, več parov nogavic, dva para volnenih, dve bluzi, ki jih lahko enostavno peremo, kratke hlače, tople dolge hlače za deževne dneve, običajno ravno krilo, ki se ne mečka in ne zavzame preveč prostora. Tudi s toplim perilom se oskrbite, če odha-

jate taborit v planinske predele, in pa kopalno obleko za morje.

Kje naj stoji šotor.

Preden postavite šotor, dobro preučite teren. Kraj, kjer bo stal, mora biti raven, odstranite z njega vse kamenje in veje. Nikoli si ne izberite za bivanje mesta v jami oziroma dolinici, kjer vas bo ob prvem nallivu poplavlila voda. Tudi ni priporočljivo postavljati šotora pod košato drevje (samo v hribih, ob morju se senca vedno prišteje), kjer bo še dolgo po dežju kapljalo na vas. Vode, za katero dvomite, da je dobra, raje ne pijte, ampak jo prekuhajte ali kako drugače dezinficirajte. Pri kajenju pazljivo pogasite cigareto, da ne boste po neprevidnem povzročili požara. Tudi vžigalico ne mečite okoli, temveč vsako vtaknite v zemljo, da popolnoma ugasne.

Nasveti za camping kuhinjo.

Videli boste, kako zabavno je kuhati na odprtem ognju. Seveda je važno, da tako ognjišče znate narediti. Izkopijte jama in jo obložite s kamenjem. Nekaj večjih in gladkih kamnov postavite na dno luknje, zakurite ogenj in ga obdržite eno uro. Potem pustite, da nastane žerjavica in šele tedaj se prične kuhanje.

Pražena jajca: S pomočjo palice očistite kamen na dnu ognjišča in ga hitro obrišite z vlažno krpo. Nato spečite jajca na kamnu.

Vroč sendviči: S ploščatega kamna očistite z vlažno krpo pepel. Nato ga namažite z mastjo in nanj položite sendvič — kruh namazan z maslom in obložen s sirom in šunko. Ko je

spodnji del kruha pečen, obrnite sendvič na drugo stran.

Jajce s paradižnikom. Paradižnik pri vrhu odrežite, izdoblite vanj luknjo in ubijte jajce vanj. To kuhajte na vroči žerjavici 20 minut.

In na koncu: bodite redni! Ne pustite, ko odidete, za seboj mastnega papirja in raznih drugih odpadkov. Raje izkopijte jama in vse skupaj zasujte!

Deklicam preproste pričeske

Pričeska deklice mora biti po možnosti čim bolj preprosta, tako da se otrok v primeru potrebe tudi sam počee. Preden pa se odločite, kakšno frizuro boste izbrali za vašega otroka, dobro preudarite, da ta izbira ne bo pustila nepopravljivih sledov, morda celo za več let naprej.

Otroških las nikar ne česite dalj časa na isto stran. Tako n. pr. nizko spletene kitice preveč nategujejo nežne lase in jih slabijo. Tudi vzlov in »konjskih repov« ne vezite tik pri glavi. Lase rahlo zberite in jih vvezite, ne da bi jih nategnili. Mislite vedno na to, da bi tudi vas teza las motila, otroka pa še toliko bolj. In še nekaj. Povsem kratko ostrizen lasje na tličniku dajejo glavi nelepo obliko, sami pa bodo ostali za vedno ščetinasti.

Črtasti vzorci so letos zelo priljubljeni. Model na sliki ima široko nabrano krilo in je primeren predvsem za vitke postavke.

Predpasnik za poletje

Odločite se za ljubek in udoben kroj

Udobnost, praktičnost in ličnost so temeljne zahteve vsake delovne oble-

ke. Naše gospodinje se tega še premalo zavedajo, zato do domačih obla-

čil niso kdovekaj pozorne. Marsikdaj njihove delovne obleke niso praktične ne za delo, ne za pranje in likanje. Tovrstna obleka pa mora biti vedno krojena tako, da jo lahko kaj najhitreje oblečemo in slečemo. Zazenja naj se s pralnimi gumbi, ker se patentne zadržke ne perejo dobro in se potem tudi nerade zadržujejo. Vrh tega mora biti vsaka delovna obleka, tudi domača, udobna in za poletje ne prevroča, za zimo ne premrzla. Pri sedenju, upogibanju in klečanju nas ne sme prav nič ovirati.

Za predpasnik oziroma delovno obleko izberemo v trgovini le take tkanine, ki nimajo preobčutljivih barv in tudi sicer ne zahtevajo posebne nege. Vzorcni in barve so lahko kljub temu ljubki. Razen tega lahko damo kroju tudi praktičen modni poudarek.

Na skici si lahko ogledate dvoje modelov predpasnikov, ki nam poleti povsem nadomestijo obleko. Obadva predpasnika sta krojena zelo enostavno in praktično.

KAMNISKI MOSTOVI IN PROMET
Leseni mostovi čez Kamniško Bistrico so v Kamniku zopet sposobni za promet z lažjimi vozili. Most v Novem trgu za silo sproti popravljajo z deskami, v Mekinjah pa so položili na most nove hrastove mostnice.

GLASBENA SOLA V TRŽIČU DOSEGA LEPE USPEHE

Pred kratkim je glasbena sola v Tržiču zaključila pouk v letošnjem šolskem letu s tremi javnimi glasbenimi večeri, na katerih so se pokazali novi uspehi. Ne le, da se je v letošnjem letu povečalo število gojencev na 169, tudi v izvajanju so se uveljavili zlasti gojenci iz višjih razredov.

PRAZNIK SOFERJEV V DOMŽALAH
Domžalski soferji so na svoj praznik — 13. julij — priredili veliko slovesnost. Vse glavne ceste so opremili s transparenti, s katerimi so opozarjali soferje na previdnost in jih pozivali v boj proti alkoholizmu.

S. K.

TOČA V TUHINJU

Pred dnevi je v gor. delu Tuhinjske doline divjala huda nevihta. Padala je tudi toča, ki je po nekaterih vaseh pod Menino napravila precej škodo, vendar pa se ne da primerjati z lansko. Tudi pas, v katerem je padala toča, ni bil tako širok kot lani.

V soboto popoldne pa je divjala nad Kamnikom sljčna nevihta. Silen nalliv je trajal skoro celo uro. Med gostim dežjem je padala tudi toča. To je bil najhujši nalliv v letošnjem poletju.

PRI OBIRANJU JE PADEL S ČESNJE

Pretekli teden se je pri obiranju češenj težko ponesrečil Peter Gubanc iz Vodice, zaposlen kot delavec v Opekarni Vodice. Gubanc je poročen in oče treh malih otrok. Kako je omejenjati padel s češnje, ni ugotovljeno, ker ga ni nihče videl, našli so ga nezavestnega pod drevesom. Zdravnik Arko, ki je takoj prišel na kraj nesreče, je zaradi hudega pretresa možgan, zloma ključnice in prsnega koša, takoj odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico.

JESENISKI SOFERJI

SO POČASTILI SVOJ PRAZNIK
Podružnica jeseniških avtomehaničkov in soferjev je počastila svoj praznik. V soboto popoldne je bil prirejen poseben spreved motornih vozil po mestu.

V ŽIVČNI RAZVRZANOSTI SI JE VZEL ŽIVLJENJE

Komaj 22-letni Janez Tolar, laborant Zvezarne Jesenice, bi moral v nedeljo jutraj odpotovati z ženo v Crikvenico k njenim staršem in svojemu otroku. V zadnjem trenutku si je premislil in žena je odšla sama na vlak. Ko je brzovlak vozil mimo hiše, se je iz neznanega vzroka ustrelil s samokresom. V Zvezarni je bil miren in vesten uslužbenec in je nameraval v prihodnjem šolskem letu celo nadaljevati študij.

OTROK JE UTONIL V SMETISČNI JAMI

Pretekli teden se je pripetila na Jesenicah nesreča, ki je zahtevala smrt 3-letne deklice. Jana Radič, hčerka v jeseniški Zvezarni zaposlenega Nika Radiča, se je z ostalimi otroki igrala ob nepokriti smetiščni jami hiše številka 19 v ulici Maršala Tita. Padla je v smetiščno jama, v kateri je bilo za meter visoko umazane vode in raznih odpadkov. Na vpitje otrok so prišli k jami ljudje. Neki Črnogorec, ki je v Zvezarni na praksi, se je takoj opogumil in skočil v jama, hotel rešiti dekletce, a je bilo že prepozno. Nezavestnega otroka so skušali ohraniti pri življenju z umetnim dihanjem, kar pa je bilo brezuspešno.

GOSTOVALI BODO PO VSEJ SLOVENIJI

Delavsko prosvetno društvo Svoboda »Toneta Čufarja« na Jesenicah tudi v poletnih mesecih ne miruje. Vsi odseki imajo še redne vaje in se pripravljajo na gostovanja, ki jih bodo imeli v poletnih mesecih. Na I. Pokrajinskem zletu Svobod v Zireh sta z uspehom gostovala Lutkovno gledališče in godba na pihala.

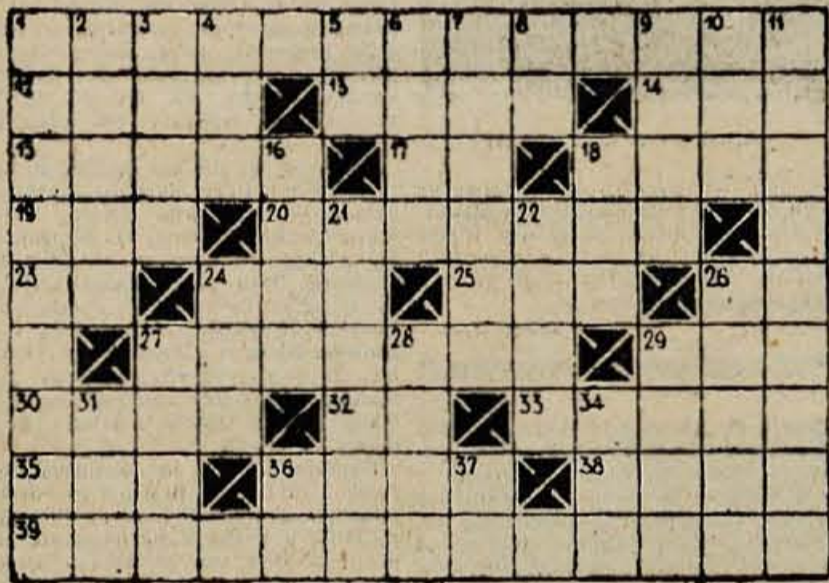
POPRAVEK

Tiskarski škrat je povzročil, da se je v nadnaslov k članku »Preja zloraba in nepravilnosti pretrganja« v naši zadnji pekovki številki vrnila neljuba napaka. Pravilno bi se nadnaslov moral glasiti »Skupnina uslužbenecv »Gorenjske predilnice« na zatožni klopi«. Neljubo napako s tem popravljamo.

POPRAVEK

V 55. številki našega lista je bilo pod rubriko »S sodišča« pomotoma objavljeno, da je bil P. K. iz Dupelj obojen na 4 mesece zapora, ker je oškodoval Kmetijsko zadrugo za 20 tisoč dinarjev. Pravilno bi se začelne črke imena morale glasiti P. T. Krivec je doma v Bistrici pri Dupljah.

Nagradna križanka

Vedoravno: 1. naša nagradna križanka namenjena za 22. julij, ob našem največjem narodnem prazniku, ..., 12. število (srbohrv.), 13. raj, 14. vrsta težkega orožja, 15. potrebujem, 17. površinska mera, 18. streli, 19. žensko ime, 20. maščujem, 23. predlog, 24. medmet, 25. nikalni prislov, 26. angleška okrajšava za gospod, 27. strežaj, gostinski uslužbenec, 29. tuje žensko ime, 30. če sovražnik vdre v deželo, pravimo temu ..., 32. 23. in 18. črka abecede, 33. prizorišče v cirkusu (A=F), 35. izraz pri nogometu (fonetično), 36. vrsta kazni, 38. domača žival (L=I), 39. štirje otoki na Jadranu.

Navpično: 1. mesto v Srbiji, 2. del obraza, 3. vek, era, 4. njej, 5. osebni zaimek, 6. nestrupena, velika in ena najlepših kač, 7. žensko ime, 8. začelnici primka in imena hrvatskega politika (1823—1896), 9. najmanjši delec snovi, 10. izraz žalosti, bolečine, 11. je tisti, ki se ukvarja z znanostjo o napisih, 16. trajno zavarovani prehod čez vodne površine, 18. barva karta, 21. stražnik, 22. teža posode ali omota, 24. dvojica, 26. delavec v kamnolomu, 27. glasbeni znaki, 28. geometrijski lik, 29. blesek, 31. glasbeni pojem, 34. suženj.

Rešitve pošljite na uredništvo »Glasu Gorenjske« do vključno 28. julija. Javno zbiranje bo prav tako na uredništvo, in sicer 30. julija ob 16. uri.

NAGRADE: 1. 1000 dinarjev, 2. in 3. po 500 dinarjev, 5., 6. in 7. pa so knjižne nagrade.

S SODIŠČA ..

NEDOVOLJENA TRGOVINA IN LAHEK ZASLUŽEK

Pred senatom okrožnega sodišča v Radovljici so se zadnje dni zagovarjali prekupčevalci, ki so se nekateri iz denarnih težav, večina pa iz pohlepa po lahko pridobljenem dobičku, ukvarjali z nedovoljeno trgovino. Preprodajali so najrazličnejše vrste blaga, od konjev, alkoholnih pijač, do »ameriških štofov«, izdelanih v naših tovarnah.

Reba Nikolaj, Janko Damjanovič in Peter Selakovič, kmetovalci iz Suhorja v Beli Krajini, so namesto, da bi obdelovali svoja polja, začeli trgovati s tekstilom. V Ljubljani so nakupili večje količine blaga, razrezane v kosih po 3 metre in ga v okolični Radovljici in Jesenic pri navnežih, ki jim je inozemske blago več vredno kot domače, spravljali v denar po 7 do 9000 din za kos. Ljudem so seveda trudili, da prejamejo blago od sorodnikov v Ameriki. Čeprav so se za nemoteno opravljane nedovoljenega posla zavarovali s pooblastili umetniškega zavoda za povečevanje in umetniško reprodukcijo slik iz Zagreba, da smejo v imenu tega zavoda zbirati na vsem področju FLRJ naročila in predplačila za povečavo slik, so njihov dobičkonosen posel kaj hitro prekinili varnostni organi.

HOTELI SO POSTATI GOSTILNICARJI

Arh Jože in Frančiška Arh iz Če-

njice v Bohinju, ter Košir Marija s Koprivnika v Bohinju, so z namenom, da bi okoliškim kmetom skrajšali pot do oddaljenih gostin, postali kar čez noč gostilničarji. Meseca aprila letos so na Primorskem kupili večje količine vina po 95 do 100 din za liter in ga potem na svojih kmetijah prodajali po 140 do 200 din. Vinotočem so organi ljudske milice njihovo delo kmalu onemogočili.

HOTELA JE PRODATI 794 LITROV VINA

Konkurenco gostinjskim podjetjem na Jesenicah je napovedala tudi Slavka Legan, gospodinja z Jesenic. Letos koncem meseca junija je kupila v Mariboru od nekega prodajalca vina iz Srbije 794 litrov vina po 110 din, dostavljenega v njeno klet. Ko ga je na svojem stanovanju prodala že 160 litrov po 140 din, so jo zalotili organi tržne inšpekcije, ki so ji ves izkupiček za prodano vino in preostalo količino neprodanega vina odvzeli.

Z RAZGLEDNICAMI ZASLUŽIL 150.000 DINARJEV

V letu 1954 in 1955 so inozemski gostje večkrat vprašali vratarja »Park hotela« na Bledu Janeza Legata, če ima naprodaj razglednice. Da bi ustregel tujim gostom in sebi pridobil dobiček, je nabavil 33.576 razglednic po 16,50 din za komad. Te je po odobritvi šefa Recepcije, ki ni pristojen za izdajanje obrtnih dovoljenj,

v svoji vratarski loži prodajal po 23 din. Del razglednic je odstopil tudi svojemu tovarišu Francu Slivniku, da bi jih prodajal v času službe. Po ugotovitvah tržne inšpekcije je Legat Janez zaslužil pri prodaji razglednic okrog 150.000 din, Franc Slivnik pa 3000 dinarjev.

S PREKUPČEVANJEM KONJ STA HOTELA ZASLUŽITI

Anton Papler, zasebni mizarški mojster s Smokuč pri Zirovnici si je razen dohodkov iz obrti, ki na splošno znano pri zasebnih obrtnikih niso majhni, ustvarjal dodaten vir dohodkov z nedovoljeno trgovino. V začetku lanskega leta je z namenom preprodaje kupil v Studenci od nekega kmeta kobilo za 45.000 din. Meseca marca letos je kobilo zamenjal z R. P. iz Vrbe za dva nekoliko slabša konja. Konja je pozneje prodal v Zirovnici za 96.000 din in s kupčijo dosegel kar lep dobiček.

Tudi Franc Avsenik iz Zabreznice je poleg redne cestarske službe kupoval in prodajal konje. V razdobju od februarja 1954 do februarja letošnjega leta je po ugotovitvah sodišča kupil in preprodal najmanj 6 glav konjev. Po sklenitvi kupčije je konje mesec ali dva zadržal v svojem hlevu, da bi izgledalo kot, da je konje kupil zase. Potem pa jih je z dobičkom zamenjal ali prodal. Z nedovoljeno trgovino je zaslužil okrog 50 tisoč dinarjev.

Prekupčevalci, ki so hoteli na lahek način priti do neopravičenega dobička, so bili kaznovani z zapornimi kaznimi, plačilom stroškov postopka in povrnitvijo škode oškodovancem.

Letos - mednarodna kolesarska dirka „Po Jugoslaviji“

Danes in jutri skozi Gorenjsko - Pred 70 leti je bil v Kranju ustanovljen kolesarski klub

Odkar so po osvoboditvi uvedene pri nas tudi mednarodne etapne prireditve, imamo mi Gorenjci vsako leto priložnost videti te zanimive kolesarske karavane, ki so drugod v inozemstvu veliko bolj upoštevane kot pri nas. Da pa se tudi naše športno občinstvo za to lepo, a zelo težavno športno panogo zanima, nam dokazuje zbrane gruče naših ljudi po nase-
ljenih in na zanimivih točkah, skozi katere brzi vsako leto ti kolesarski atleti. O lanski dirki »Po Hrvaški in Sloveniji« je bilo n. pr. videti na Vršiču, v Kranjski gori, nad Mojstrano, na Jesenicah, posebno pa v Kranju, toliko gledalcev, da so še sami dirkači bili vzhiceni, ko jim ljudstvo izkazuje tolikšno pozornost. Pred nekaj leti so se Kranjčani ob času, ko so skozi njihov kraj brzeli inozemski in naši kolesarji, navadno skupljali na ovinku, kjer cesta pada proti savskemu mostu; lani pa so se premislili in našli bolj razgledno mesto takoj ob začetku mosta. Tu je namreč lep pogled na spust po prvem klanecu, dirjanje čez most in pa dvig na naslednji klanec za mostom. Pa kako bi take pozornosti tudi ne bilo, če pomislimo, koliko truda, požrtvovalnosti, samozatajevanja, odpornosti in drugih takih vrlin mora kolesar - dirkač obvladati na stotine in stotine kilomet-

rov dolgi poti. Enkrat ga moči dež, tako da je do kože premočen in se iz nametnega cestnega blata ven ne vidi; drugič ga žge silna vročina, da vse curjga z njega; tretjč (kakor pred dvema letoma na Vršiču), ga ledeno mrzel dež in veter tako zdelata, da mu roke na krmilu kar otrpejo.

Če bomo kaj brskali po kolesarski zgodovini, bomo videli, da smo svoje čase tudi na Gorenjskem imeli nekaj kolesarskih klubov, ki so prirejali tekmovalja, izlete in druge kolesarske prireditve. Kmalu bo 70 let, ko smo imeli tak klub tudi v Kranju. Se malo pred drugo svetovno vojno so po okoliških cestah Kranja večkrat bile kolesarske dirke, ki so privabljale številne simpatizerje. In kaj je zdaj tu v tem pogledu? Nič! Zato bi bilo želeli, da bi se tudi Gorenjski kolesarji, ki jih je na tisoče, vendar enkrat zdr-

mil in se organizacijsko oprijeli tudi te lepe športne panoge. Ker na vrhunski kolesarski šport zaradi visokih cen dirkalnih koles in materiala zaenkrat ni misliti, bo dobro začeti vsaj s športnim kolesarstvom tudi s turističnimi kolesi.

Kar se tiče letošnje mednarodne dirke »Po Jugoslaviji« (prej »Po Hrvaški in Sloveniji«), naj bo ob tej priložnosti povedano, da bo ta pisana karavana brzela skozi Kranj v soboto 21. t. m., v dopoldanskih urah. Močna kolesarska skupina, v kateri bodo Bolgari, Čehi, Poljaki, Avstrijci, Nižozemci, Belgijci in pa Jugoslavniki, bo začela četrto, t. j. predzadnjo etapo, na Bledu. V Ljubljani se bodo dirkači ustavili le nekaj časa, da se okrepčajo, potem pa nadaljevali pot čez Trojane in skozi Celje v Maribor. V nedeljo pa bo konec te naporne dirke v Zagrebu.

M-r

Triglav : Branik 322 : 212

KINO - TE DNI BOMO GLEDALI

KINO »STORŽIC« KLANJ

20. julija, italijanski film »PESEM ULICE« ob 18. in 20. uri.

21. julija, ameriški film »SMRT PRIHAJA« ob 18. in 20. uri, ob 22. uri premiera ameriškega filma »KOGA SONCE GREJE«.

22. julija ob 10. uri matineja ameriškega filma »KOGA SONCE GREJE«. Ameriški film »SMRT PRIHAJA« ob 16., 18. in 20. uri — zadnjokrat.

LETNI KINO »PARTIZAN«

20. julija, premiera ameriškega filma »KOGA SONCE GREJE« ob 20.20 uri.

21. julija, dvojni program: I. ameriški film »KOGA SONCE GREJE« ob 20.20 uri, II. premiera švedskega filma »SAMO MATI« ob 22. uri.

22. julija, premiera amer. barvnega filma »PESMI ZLATEGA ZAPADA« ob 20.20 uri.

KINO »SVOBODA« STRAZIŠČE

21. julija, premiera švedskega filma »SAMO MATI« ob 18. in 20. uri.

22. julija, italijanski film »PESEM ULICE« ob 20. uri — zadnjokrat.

KINO NAKLO

21. julija, italijanski film »PESEM ULICE« ob 20.30 uri.

KINO »RADIO« JESENICE

20. julija, ameriški barvni film »LJUBIM MELVENA« ob 18. in 20. uri.

21. in 22. julija, ameriški barv. film »NAPREJ OD DJABLA«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

20. julija, ameriški kavbojski film »RUMENO NEBO« ob 18. in 20. uri.
21. in 22. julija, jugoslovenski film »HANKA«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO ZIROVNICA

21. in 22. julija, amer. barvni film »LJUBIM MELVINA«. Predstave: v soboto ob 20.30 uri in v nedeljo ob 17. in 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

21. in 22. julija, nem. film »GREH« v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 18. in 20. uri.

KINO »SORA« ŠKOFJA LOKA

Od 20. do 22. julija, ameriški film »SLONOVA STEZA«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

21. in 22. julija, finski film »BELA KOŠUTA« v soboto ob 20.30 uri in v nedeljo ob 16. in 20. uri.

Ob Dnevu vstaje borbene pozdrave!

SITARSKA - ZIMARSKA ZADRUGA STRAZIŠČE

ČESTITKA

Gorenjski fantje, ki služijo vojaški rok v Bjelovaru v p. 1399/5 čestitajo vsem prebivalcem Gorenjske k Dnevu vstaje in jim želijo veselo praznovanje. Ivan Grašič, Tenetiše, Jože Snelic Orehovlje, Stane Bernard Rače, Aleksander Lehen Besnica, Jože Frlic Gosteče, Stane Mravlja Zminec, Miha Samec Strazišče, Franc Smolej Luže in Franc Brgat ter Jože Kosce iz Senkovturna.

KOČE JANKOVIČA

sina edince, aktivnega podpornika - pilota, sem prejela toliko izrazov sožalja, da mi je nemogoče zahvaliti se posamezniku in se tem potom od srca zahvaljujem vsem, ki so z menoj sočustvovali ter spremlili mojega dobrega sina na njegovi poslednji poti.

Posebej se moram zahvaliti vsem darovalcem lepih vencev, dalje Komandi vojnega letalstva, Komandi mesta Kranj, oficirskemu zboru, Vojni glasbi, združenju rezervnih oficirjev, Zvezi borcev, ZKS — komite Kranj, SZDL, OK LMS, Aeroklubu Lesce, Pionirskemu odredu Kranj, delavskim kolektivom kranjskih tovarn ter posebej še tovarišem njegove vojaške edinice in vsem njegovim prijateljem.

Pavla Jankovič

OBJAVE • OGLASI

Prodaj kravo bobinjko, ki bo avgusta teletila. Huje 1, Kranj.

Prodaja se po ugodni ceni travnik v izmeri 5089 kvadratnih metrov. Brezje, k. o. Kranj. Naslov v upravi lista. **Starševo žensko iščem za pomoč v gospodinjstvu** — 6 ur dnevno. »Jugoplastika«, Prešernova ulica Kranj.

V nedeljo 15. julija sem izgubila rdečo jopico od Sk. Loke do Kranja. Oddati ali poslati jo proti nagradi v restavracijo »Krona« Sk. Loka.

Cenjene stranke obveščam, da bom s 23. julijem odprl avtomobilsko delavnico na Laborah št. 2. Izdelava dobra, hitra in poceni. Se priporočam. **Lap, vrtnarija, Lesce, tel. 347.**

Prazno sobo iščem. Plačam najemnino po pogodbi letno vnaprej. Naslov v upravi lista.

Kmečki mlin, 10 ha gozda in 8 ha travnika zelo ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

Prodaj 800 kg betonskega železa raznih dimenzij. Naslov v upravi.

Stavbno parcelo ob cesti Čirče-Hrastje prodam. Poizve se Partizanska 18, Kranj.

Prodaj stanovanjsko hišico krito z opeko, zraven nekaj vrta po zelo ugodni ceni v bližini Smednika. Poizve se pri Jenko Fridel, Hraše pri Smedniku.

3 kub. m suhih borovčevih desk debelina 20 in 30 mm prodaj Prosto-vojnjo gasilsko društvo Hlebce pri Lescah. Poizve se istotam.

Prodaj 20 kvadrat. metrov bukovega parketa. Brezar Mirko, Klanc, Kranj.

Prodaj nad 30 kg težkega prašiča. Babič Marička, Bistrica 7, Podbrezje.

Sprejemmo pridno snažilko. Naslov v upravi lista.

Ključavničarskega vajenca sprejemem, Markič, Strazišče 81.

Brivskega pomoč. dobrega sprejemem. Krivec Rudolf, frizer, Sk. Loka — kolodvor.

Zamenjam dvosobno stanovanje ob glavni ulici v Somboru za enakega v Kranju ali bližnji okolici. Verner Antonija, Sombor, ul. Vojvodjanska 53, Vojvodina.

Izjava: Podpisani Gubane Jože iz Podbrezja preklicujem žaljive in obrekljive besede, ki sem jih iznesel 30.

aprila 1956 zoper Eržen Jerneja in Traudo iz Podbrezja št. 60.

Izjava: Podpisani Sitar Jože, kmet iz Visokega št. 70 obžalujem svoj postopek napram radiokinasantu Rekarju Alojzu ter se istemu zahvaljujem, ker je odstopil in kazenske tožbe zaradi razžalitve.

Kadilci Gorenjske! Zahtevajte povsod priznano najboljše cigarete in to Sarajevske tobačne tovarne. Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

OVEN

MILNI PRAŠEK JE NEPREKOSLJIVO SREDSTVO ZA NEGO PERILA!

Ob Dnevu vstaje čestita vsem delovnim ljudem

PREDILNICA VOLNE BEGUNJE

Trgovsko podjetje Kurivo Kranj

ČESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM k Dnevu vstaje

Tesarsko in mizarско podjetje OZZ

Moste — Komenda

čestita ob Dnevu vstaje vsem delovnim ljudem in jim želi pri nadaljnjem delu še mnogo uspehov

Goslich (Bremen), Josef Haydn: Simfonija št. 13 v G-duru. Igor Stravinski: Danses Concertantes.

PONEDELJEK, 23. JULIJA

11.50 Za dom in žene.
12.00 Umetne in narodne, ki jih je komponiral in prirejal Zorko Prelovec, (sodelujeta Ljubljanski komorni zbor in Anton Prus, pri klavirju Marijan Vodopivec).
12.40 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka.
13.35 Odlomki iz slovanskih oper.
14.30 Sportni pregled.
15.35 Skladbo za razne instrumente. Utrinki iz literature — Iz naše partizanske poezije.
16.30 Koncert po željah.
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehn.
18.15 Pojeta Dekliški zbor zavoda za glasbeno vzgojo p. v. Janeza Bolleta in Komorni moški zbor iz Celja p. v. Egonja Kuneja.
18.45 Okno v svet: Sovjetska republika Kazakistan.
20.00 Veseli večer.

TOREK, 24. JULIJA

8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa — XIII.
9.30 Erich Kästner: Emil in detektivi (radijska priredba) — I.
10.04 Iz del Roberta Schumanna (glasbena oddaja s komentarjem ob 100-letnici skladateljeve smrti).
11.45 Ciscibanom — dober dan! (E. Smasek: Pikapolonca).
15.35 Koroške narodne pesmi.
18.00 Utrinki iz literature — Elin Pellin: Sanjača.
16.20 Popoldanski koncert Antonio Vivaldi — Vincenc d'Indy: Koncert za čelo in godalni orkester v e-molu. Robert Schumann: Četrta simfonija.
18.00 Sportni tednik.
18.30 Pesmi Heriberta Svetela poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.
18.50 Zunanje-politični felton: Embargo — novi zid okrog Kitajske se ruši.

20.30 Tedenski notranje-politični pregled.

21.00 Radijska igra — Mark Twain: Bankovec za milijon funtov.

22.15 UKV program: Plesna glasba.

SREDA, 25. JULIJA

11.05 Iz glasbenega baroka — Francesco Geminiani: Concerto grosso v g-molu op. 3 št. 2 J. S. Bach: Suita št. 2 v h-molu.
11.50 Za dom in žene.
12.40 Slovenske narodne pesmi poje zbor Slovenske filharmonije.
13.35 Operetna in lahka glasba.
14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehn.
15.35 Tri operne uverture.
16.00 Utrinki iz literature — Dušan Mervlja: Tri humoreske.
18.00 Reportaža.
18.45 Radijska univerza — prof. Miroslav Adlešič: Razgledi in razvedrilo po svetu barv.
20.00 Giacomo Puccini: La Boheme, opera v 4 dejanjih.

ČETRTEK, 26. JULIJA

11.05 Antonin Dvořak: Koncert za klavir in orkester v g-molu.
11.45 Dober dan, otroci! (Otroške pesmi Toneta Pavčka).
13.35 Od arije do arije.
14.30 Turistična oddaja.
16.00 Utrinki iz literature — F. M. Dostojevski: Obisk.
16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.
18.00 Iz naših kolektivov.
18.15 Ludwig van Beethoven: Druga simfonija.
18.50 Domače aktualnosti.
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — sodelujejo priljubljeni ansambli in solisti.
21.00 Garcia Lorca — pesnik in dramatik.
22.15 UKV program: Nočni koncert. Bela Bartok: Koncert za klavir in orkester št. 2. Sergej Prokofjev: Zaljubljen v tri oranže, suita.

Kaj ima na spvedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30 in 22.00 uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri zvečer. Oddajo »Zeleli ste — poslušajte« ob delavskih ob 14.40 in ob nedeljah ob 15.15 uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 20. JULIJA

8.00 Slovenske narodne pesmi igra mali instrumentalni ansambel p. v. Srečka Dražila.
8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa - XII.
9.30 Pesmi o morju.
10.00 Koncert po željah.
11.50 Za dom in žene.
14.30 Oddaja za ribiče.
15.35 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Minka Skoberneta.
16.00 Utrinki iz literature Boris Pahor: Mesto v zalivu.
18.00 Novi filmi.
18.10 Tenorist Eugen Conley in basist Ezio Pinza pojeta arije iz oper.
18.50 Družinski pogovori.
20.00 Konstantin Brailloiu: Glasba narodov sveta — XVIII — Flamci.
20.30 Tedenski zunanje-politični pregled.
21.15 O morju in pomorsčakah.
22.30 Mednarodna radijska univerza — a) Miroljubna uporaba atomske energije — Bernard Goldschmitt: Kemija atomskih peči — b) Korozijska in embalaža — dr. Rudolf Heiss: Tehnika embalaže in njen gospodarski pomen.

SOBOTA, 21. JULIJA

11.45 Pionirski kotichek.
12.00 Pojeta zboru Radia Beograd in

KUD PTT Djuka Pavlovič iz Beograda.

12.40 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka.

13.35 Odlomki iz slovanskih oper.

14.30 Sportni pregled.

15.35 Skladbo za razne instrumente.

16.00 Utrinki iz literature — Iz naše partizanske poezije.

16.30 Koncert po željah.

18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehn.

18.15 Pojeta Dekliški zbor zavoda za glasbeno vzgojo p. v. Janeza Bolleta in Komorni moški zbor iz Celja p. v. Egonja Kuneja.

18.45 Okno v svet: Sovjetska republika Kazakistan.

20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 22. JULIJA

8.00 Oddaja za pionirje — Djurdjevič: Nočni dogodek.

8.40 Državni ansambel plesov in pesmi »Kolo« iz Beograda gostuje v našem Radlu.

9.20 Vlado Dominis: Skozi borbo (venček partizanskih pesmi).

9.30 Ob Dnevu vstaje slovenskega naroda.

11.15 Oddaja za Beneške Slovence.

12.00 Pogovor s poslušalci.

14.15 Čestitke in pozdravi za Dan vstaje.

16.30 Sadržaji vstaje (reportaža iz Bele Krajine).

16.55 Potek pete etape in izid 12. tradicionalne amaterske kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«.

18.00 Radijska igra — Ivan Bratko: Teleskop.

21.15 Reportaža z Balkanskih iger v Beogradu.

22.15 Nočni koncert orkestra Radia Ljubljana, dirigent Siegfried

Kratek sprehod po letošnjem tržaškem velesejmu

Letošnji osmi tržaški velesejem, ki je bil odprt od 23. 6. do 8. 7., je po mnenju organizatorjev in razstavljalcev izpolnil vsa pričakovanja. Na velesejemskem prostoru, ki je bil letos povečan za skoraj 5000 m² razstavne površine (skupna površina je 30.000 kvadratnih metrov), so plapolale zastave 23 držav udeleženk iz Evrope, Bližnjega in Daljnega Vzhoda in Amerike. S kolektivnimi razstavami so se predstavile: Avstrija, Jugoslavija, Jor-

daniya, Libanon, Zahodna Nemčija, Madžarska, Sirija in ZDA. Od kolektivnih razstavljalcev so bili najbolj bogato in zanimivo urejeni razstavni prostori Avstrije in Jugoslavije, ki sta razstavljali v pritličju »Palače narodov«.

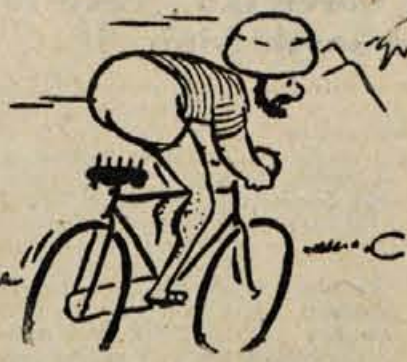
Avstrijska kolektivna razstava je bila zelo lepo urejena in so razstavljalci z njo hoteli poudariti različne industrijske izdelke, predvsem elektrotehniške.

Tudi Tovarna usnja Kamnik in tovarna „Toko“ iz Domžal sta razstavljali

djedelniška, gradbena in druga industrija. Vrsta največjih italijanskih podjetij je razstavljala različne obdelovalne stroje in naprave, modele največjih ladij, zgrajenih v tržaških ladjedelnicah ter zadnje modele šivinskih, pisalnih, pralnih in drugih strojev za gospodinjstvo.

V okviru letošnjega velesejma je bila prirejena še IV. mednarodna razstava lesa. Trst predstavlja namreč največje središče pristanišče za zunanjo trgovino z lesom zalednih držav. Lani je šlo skozi tržaško pristanišče skoraj 537.000 ton lesa, v pretekli meri iz Avstrije, Jugoslavije in Češkoslovaške. Osnovo te razstave sta tvorili Avstrija in Jugoslavija, ki že več let zaporedoma organizirata svoje posebne lesne razstave.

Kljub velesejemskim dnem pa promet v tržaških trgovinah, gostilnah in drugod ni velik. Brezposelnost je vedno večja in številne družine se izseljujejo v daljno Avstralijo. Ljudje v zaskrbljenostjo gledajo v prihodnost.

FAKIR NA KOLESARSKIH DIRKAH

BREZ BESED

BREZ BESED

ELEKTRIČNA CENTRALA NA ODPRTEM MORJU

Na Kaspiškem jezeru so začeli graditi električno centralo, ki bo na parni pogon. Na odprtem morju, kjer je bila izvirana prva vrtna za nafto, so napravili umetni otok, ki ima površino 6000 kvadratnih metrov. Na tem otoku sedaj gradijo centralo, kotlarnice in pristanišče za iztovor. Centrala bo povečala energetske izvore podjetja za izkoriščanje nafte na Kaspiškem jezeru. Kot gorivo za pogon te centrale bodo izkoriščali prirodni plin.

Zanimivosti

AVSTRALIJA IMA NAJVEČ PUSCAV

Koliko je v našem času še puščav na zemlji? Če pogledamo vseh pet kontinentov — celin (vseh severnega in južnega tečajnega ozemlja, ki sta nenaseljena) dobimo tolo podobo:

Avstralija ima puščave 43%, svojega ozemlja, Afrika 36%, Azija 29%, Amerika 14% in Evropa nekaj nad 1%.

RACA ZRUŠILA LETALO

Nad ogromnim močvirjem v Avstraliji je letelo reaktivno letalo. Nenadoma je pilot začutil, da je motor ugasnil in da je začelo letalo strmoglavljati. Pilot je živ in zdrav pristal v blatu. Ko je pogledal motor, je videl, da je bila v srednji turbini za zrak raca, ki je blokirala motor.

SNEG PO NAROCILU

Italijani nameravajo postaviti v provinci Trentino tri postaje, s katerimi bodo proučevali možnosti za umetno sneženje. Prve poskuse bodo delali letos v oktobru ali v novembru. Za sedaj se o tem še malo govori in so potankosti še malo znane.

KOKOŠI BREZ PERUTI

Kakor vse nenavadne stvari je tudi ta iz Združenih držav. V nekem laboratoriju so vzgojili kokoši brez perutnic. Nova kurja rasa ima precej prednosti pred vsemi, ki jih doslej poznamo. Tisti, ki jo je vzgojil trdi, da znese takšna kokoš povprečno 260 jajc na leto in da je tudi za več kot dva kilograma težja od običajnih kokoši.

AVTOMATSKI ANALIZATOR

To napravo so izdelali v ZSSR. To je elektronsko-optični aparat, ki dela kemične analize kovin popolnoma avtomatično. Preskusili so ga v neki livarni v Ukrajini. Laboratorijsko analiziranje kovin je bilo doslej zamudno, ta priprava pa opravi to delo v petih minutah.

TRST — PRISTANIŠČE

med njimi ceneni izdelki tovarne »Toko« Domžale in Tovarne usnja Kamnik. Razstavljeni pa so bili še številni drugi izvozni proizvodi.

Madžarska kolektivna razstava je bila zelo skromna. Libanon je razstavljal orientalske tkanine, folklorne izdelke, Jordanija in Sirija izdelke domače obrti, kemične in druge proizvode. Zahodna Nemčija je razstavljal zadnji model športnega vozila »Mercedes-Benz«, ki je vzbujal splošno pozornost, tovarna Opel pa vozil »Kaptin« in Olympia Record. ZDA letos niso prikazale svojih tipičnih proizvodov, temveč so uredile razstavo fotografij sodobne ameriške arhitekture. Prikazana je bila tudi možnost uporabe atomske energije v miroljubne namene.

Zelo bogato je bila zastopana italijanska elektrotehnična, kovinska, la-

Gorenjske bodice

NO, PA JE TEDEN okrog in jaz ž njim. Veste — trda mi je predla minuli teden, pa sem se izlizal. Aha — boste rekli — gotovo te je kdo zvečer počakal za oglom in te zavoljo »goflje« in bodice s kolčkom potipal po betici. Figo — nič takega ni bilo! Kajne, kako sem danes zgovoren? — kaj bi ne bil. Bodice so edino mesto, kjer dam lahko duška svoji zgovornosti — doma ima pa itak moja Marjana »ta haupt« besedo.

KAKOR RECENO — komaj sem se izlizal. Bil sem namreč hudo prehladen. Sicer sem zadnje čase pogosto bolan, imam pa to vražje srečo, da skoraj nikoli ne umrem. Pa se boste morda čudili, kje sem se prehladil, saj je vendar sonca in toplega vremena na pretek. — Saj... saj — naše elektrarne imajo tudi vode na pretek, potrošnikom pa le ne nudijo dovolj električne energije. Enim in drugim v zadoščenje bom povedal, da utegne preobličica vode zares škodovati. Od tod izvira tudi moj prehlad. Poslušajte!

ONDAN SEM jo ponoči mahal po gozdni poti iz Podnarta v Podbrezje. Pravijo, da ni baš varno hoditi tod... Kaj grozi poznemu popotniku? Razbojniki? Volkodlaki? — Ko sem prišel v Podbrezje sem vedel. Zavoljo teme sem najmanj desetkrat zašel s poti in spotoma treskal z glavlo po debelih, se parkrat prekopicnil čez komanine in se za zaključek še zvalil po strmih, ki je sicer zavarovana s polomljenimi ograjo. Mislil sem si: ubogi delavci, ki hodijo po tej temi iz Podbrezja v Podnart in se od tam z vla-

kom vozijo na delo v Zelezarno na Jesenice. Se težje je, ko se utrujeni vračajo s polnočnim vlakom. Kako hvaležni bi bili delavci, če bi to pot elektrificirali vsaj z nekaj svetilkami. IZ PODBREZJA SEM jo mahnil proti Dupljam. Pot me je privedla do prvega od obeh mostičkov, ki vodita čez Bistrico. Kljub temi sem prtipal do ograje in se previdno pomikal proti drugemu bregu. Zdajci je močno zasrkalo in trhla deska se je udrla pod meno. Na vse kriplje sem si prizadeval, da bi izvlekel nogo iz luknje. Napel sem vse moči in potegnil. Rsk!... je reklo — sunek me je vrgel proti ograji. Z rokama sem hlastnil po njej, jo za las zgrešil in reklo je — štr-bunk! — Na drugem mostičku sem imel več sreče. Tam je reklo štr-bunk! ne da bi sploh našel ograjo.

Moj primer naj služi v resen opomin, da sta mostička potrebnege temeljitega popravila. Kdo bo odgovarjal, če bo prišlo do hujše nesreče? Jaz sem odnesel le prehlad.

TAKOLE SEM MODROVAL ondan: Čim slabše nam gre, tem več je gostilin in čim več je gostilin, tem slabše nam gre! Zdaj o tem ne modrujem več, ker sem našel neusahljiv vir dohodkov.

Vstopil sem v telefonsko govornico na postaji v Kranju in potegnil iz žepa poslednja dva 5 dinarska kovanca. Prvega sem potisnil v avtomat, medtem ko mi je drugi zdrknil na tla in izgubil pod rešetkastim podom. Po daljšem prizadevanju sem pod dvignil in... po nekaj minutah sem zapustil govornico s 175 dinarji

in zlatim prstanom v žepu. — Čudno se mi zdi, da ni še nikomur pred menoj prišlo na misel, da je moč rešetko dvigniti. Če ne bodo »PTT-jevci« zamenjali poda govornice, se mi obeta kar lepa bodočnost.

ZDAJ PA GRIZLJAJ za one, ki se radi spominjajo »lepih starih časov«. Pred dnevi je naneslo, da sem kolovratil po Stražišču pri Kranju in ni mi žal. Pogled mi je obtelal na neki hiši, kjer je bil napisan z rdečo barvo izid volitev.

Maček 1.721.382
JRZ 1.432.600.

Ali ne bi kazalo opozoriti na to redko starino Društvo za varstvo spomenikov LRS?!

KOT MINULI TEDEN, tako bom tudi to pot za zaključek miniral letni kino »Partizan« v Kranju. — Uprava kina bržčas preceňuje kapaciteto prostora. Občutek imam, da posluje kino-blagajna vse dotlej, dokler ji ne poidejo vstopnice. Kam bodo posedli vsi preštevili obiskovalci, jih ne briga! To je pač stvar iznajdljivosti. Dolžnost uprave kina bi bila, da bi dala v prodajo le toliko vstopnic, kolikor je primernih sedežev.

Tisti »recept« o zaplembi hlače, ki sem ga bil dal ženam v zadnjih bodicah, je moja Marjana takoj preizkusila na meni. Ker brez hlače ne morem na ulico, me hudo skrbi, kako bo s prihodnjimi bodicami.

S. O. S! SOS!... Cenjeni bralci — dopišujte v Gorenjske bodice! Dotlej vas pozdravlja

VAS BODIČAR

E. Löhdorff

TROPKA SIMFONIKA

TAMBO RDEČEGA BRKONJE

Ne osemindeset ur, kakor je dejal paznik, temveč več kot dvakrat toliko časa je mirilo, preden smo s silo svojih mišic premagali trdovratno skalo in pospravili groblje s poti. Od naglega dela in zatohlega, ledenomrzlega zraka smo bili tako izčrpani, da smo onemogli popadali po tleh.

Fordovi avtomobili kolovratijo, se obračajo in klopotoja skozi vlažni in tihi pragozd, ki spremlja slabo cesto. Pragozd? Kako se vendar njegova sivozelena, tiha enoličnost brez živalskega življenja, razlikuje od živahne džungle, polne cvetja, prepletene z lihanami, v kateri mrgoli živali, in ki mi je tako ljuba in draga!

Večkrat poskušam začeti pogovor z Amerikancema ali Jule-sonom, toda zastoj, molčeči so — še vedno jim lebdijo pred očmi prizor s skale. Kolumbijski kade cigareto za cigareto.

Na Marijo mislim, na njeno vitko postavo, na njene mehke roke, ki so me božale in ki so tako domače dišale po zemlji in cvetlicah. Na plešča v Baarnquill mislim, ki me je poslal tu sem, prej pa me na svoj način posvarili — medtem pa drdralo avtomobilu svojo pot naprej...

Malo pred večerom se je pragozd na obeh straneh umaknil daleč nazaj. Hiše iz ilovice, pokrite s pločevino, se pojavljajo, med njimi tudi take, ki so zbite iz samih razrezanih pločevinskih posod za petrolej, od rje živo progastih; na pragovih zijalaste ženske, pa moški, ki lenarijo v senci; umazani otroci, njihova vitka, skladična in lepa telesa so komaj, komaj pokrita z ravnimi cunjami, — to je Tambo. Tambo rdečega Brkonje, kakor nas je Don Rafael prej poučil.

Zakurili smo ogenj in polegli. Victoriano Lopez se živahno pogovarja z županom tega zapuščene gnezda. Možak je res nekaj posebnega. Čez in čez pokrit z rdečimi lasmi — kot izdaja njegova pičila obleka — bi bil dokaj podoben Orang-Utanu, če bi bil nekoliko bolj širokopleč. Tudi njegovo ime je dokaj nenavadno: Rdeči Brkonja, kajti ognjenordeči lasje pokrivajo na goste ves njegov obraz, tako da ustnice sploh ni videti. Tudi njegove oči so rdečkaste. Mlahavih rok in okornih gibov — kot opica na zadnjih nogah — vrtoglavi kasneje po taborišču in odganja s psovkami ženske, ki so v plahi radovednosti pričapljale bliže.

Nazadnje se razkorači pred menoj in jeclja norčevaje se: »Oho, gringo! He! V rudokopih ti že pokažejo, kaj se pravi delati!«

Njegov dah diši vroče po alkoholu in gunsnež se mi tako zagabi, da ga sunem od sebe, toda nehoti nekoliko preveč. Opoteče se in prevrne vznak čez Kolumbijska, ki je čepel tik ob mogočnem ognju, naravnost v plamen. Preden se je mogel pobrati in s pomočjo drugih otepti zubljev, ki so lizali po njem, je bila njegova brada z brki vred tako dobro osmojena, da je ostalo le še črnikasto strnišče. Zatutil je od jeze in se hotel pognati vame, če bi ga ne bile obdržale krepke roke smejočih se možakov.

»Madre santissima«, se reži nekdo. »To pa zdaj ni več rdeči Brkonja, tak si kot, kot... okajeni Glavan.« — »Okajeni Glavan«, se veselo ostali, glasno preklinjajočega župana pa je Don Rafael spravil stran, prej pa mi je možak še sikaje zagrozil: »Kajči gringo te bodo imenovali, predno se dvigne sopace izza And...«

Drug za drugim se nato odpravimo k počitku. Naša prenočišča so v kolarnici, pokriti s pločevino. Nekateri spe v mrežnicah, drugi na snopeh posušenega, sabljastega listja sladkornega trsa. Sam, Billy, Francoz in jaz smo obsedeli, ukvarjajoč se vsak s svojimi mislimi, še nekaj časa ob ognju in odšli zadnji k počitku. Toda kolarnica je čisto polna.